

Sonja Paaso

LEIRIJUMIS – MIKSI JA MITEN?

Leirijumalanpalvelusmateriaali Iin seurakunnan rippikoulutyöhön

**Opinnäytetyö
CENTRIA-AMMATTIKORKEAKOULU
Yhteisöpedagogi (AMK), kirkon nuorisotyö
Joulukuu 2018**

TIIVISTELMÄ OPINNÄYTETYÖSTÄ

Centria-ammattikorkeakoulu	Aika Joulukuu 2018	Tekijä/tekijät Sonja Paaso
Koulutusohjelma Yhteisöpedagogi (AMK), kirkon nuorisotyö		
Työn nimi LEIRIJUMIS – MIKSI JA MITEN? Jumalanpalvelusmateriaali Iin seurakunnan rippikoulutyöhön		
Työn ohjaaja KM Sari Virkkala	Sivumäärä 30 + 54	
Työelämäohjaaja Nuorisotyönohjaaja Katri Sillanpää, Iin seurakunta		
<p>Opinnäytetyönä suunnittelin ja toteutin materiaalin jumalanpalvelusten toteuttamiseen rippikoulutyössä. Työ on hankkeistettu Iin seurakunnalle. Työhön kuului materiaalin tavoitteiden määrittely yhdessä seurakunnan työntekijöiden kanssa, materiaalin kokoaminen sekä materiaalin testaus rippileireillä kesällä 2018. Materiaali valmistui keväällä 2018 huhtikuussa.</p> <p>Tavoitteena oli, että materiaalissa näkyisi uuden vuonna 2017 julkaistun rippikoulusuunnitelman tavoitteet ja painotukset, sekä nuorilähtöisyys. Keväällä nuoret saivat kertoa omista jumalanpalveluskokemuksistaan ja -asenteistaan vastaamalla kyselyyn osana rippikouluun. Kyselystä saatua tietoa käytettiin materiaalin kokoamisessa.</p> <p>Materiaalia käytettiin kesällä 2018 neljän rippiryhmän jumalanpalveluksissa. Kokemuksen ja palautteen perusteella materiaali oli onnistunut ja hyödyllinen. Työntekijät olivat kokeneet materiaalin helpottavan jumalanpalvelusten suunnittelua ja toteutusta leirillä, ja aikoiivat käyttää materiaalia myös jatkossa. Materiaali rippikoulun jumalanpalvelusten suunnitteluun on mukana opinnäytetyön liitteissä.</p>		
Asiasanat Jumalanpalvelus, nuoret, osallisuus, rippikoulu, spiritualiteetti.		

ABSTRACT

Centria University of Applied Sciences	Date December 2018	Author Sonja Paaso
Degree programme Bachelor of Humanities, Community Educator		
Name of thesis CAMP CHURCH SERVICE - WHY AND HOW? Material for camp church services in confirmation training for the parish of Ii.		
Instructor M.Ed Sari Virkkala	Pages 30+54	
Supervisor Church youth leader, Katri Sillanpää, Parish of Ii		
<p>The purpose of my thesis was to plan and organize a material for organizing services in confirmation school. The thesis was commissioned by the parish of Ii. The thesis included defining the goals together with the parishes workers, putting together the material and testing the material in confirmation camps in the summer 2018. The material was completed in April 2018.</p> <p>The aim was the goals and priorities of the new confirmation school plan published in 2017 and the youth orientation would show in the material. During the spring, youngsters told their own experiences and thoughts about sunday services by replying to a survey. The survey was a part of their confirmation school. The information obtained from the survey was used to assemble the material.</p> <p>The material was used during the summer 2018 with four groups of confirmation school. Based on the experience and feedback the material was successful and useful. The parishes workers had felt the material eased the planning of worship services in the camps, and they intend to continue using it in the future. The material for planning the worship services in confirmation school is attached as an appendix at the end of the thesis.</p>		

<p>Key words Confirmation school, spirituality, worship service, youngsters, youth orientation.</p>
--

TIIVISTELMÄ
ABSTRACT
KÄSITTEIDEN MÄÄRITTELY
SISÄLLYS

1 JOHDANTO.....	1
2 KEHITTÄMISTEHTÄVÄT.....	3
3 JUMALANPALVELUS	4
1.1 Luterilainen jumalanpalvelus ja uskon hoitaminen	5
1.2 Jumalanpalvelus on yhteisöllinen juhla	6
1.3 Ehtoollinen.....	7
4 RIPPIKOULU.....	8
4.1 Rippikoulun teologinen tausta.....	9
4.2 Rippikoulun suunnittelu ja toteutus	10
4.3 Suuri Ihme – Rippikoulusuunnitelma 2017.....	11
4.4 Rippikoulusuunnitelman tavoitteet.....	12
5 NUOREN SPIRITUALITEETTI	16
1.1 Mitä on kristillinen kasvatus?.....	16
1.2 Spiritualiteetti	17
1.3 Nuoren spiritualiteetin vahvistaminen	18
6 TOIMINNAN KUVAUS	20
6.1 Iin seurakunnan rippikoulutyö.....	20
6.2 Materiaalin tekeminen.....	21
6.3 Kysely jumalanpalveluksista nuorille	24
7 PALAUTE	27
8 POHDINTA.....	28
LÄHTEET.....	29
LIITTEET	
LIITE 1. Kysely jumalanpalveluksesta rippikoululaisille	1
LIITE 2. Palautekysely työntekijöille	2
LIITE 3. LEIRIJUMIS – MIKSI JA MITEN? Jumalanpalvelus materiaali Iin seurakunnan rippikoulutyöhön.....	3

1 JOHDANTO

Opinnäytetyöni aihe syntyi kiinnostuksestani rippikoulutyöhön sekä jumalanpalvelusten suunnitteluun ja toteutukseen. Olen aina itse viihtynyt sellaisissa jumalanpalveluksissa, joissa seurakuntalaiset osallistuvat suunnitteluun ja toteutukseen. Pienetkin asiat kuten se, että lukukappaleen tai esirukouksen on lukenut seurakunnan vapaaehtoinen, ovat tuoneet jumalanpalvelusta jollain tavalla ihmisläheisemmäksi ja helpommin lähestyttävämmäksi.

Opintojeni aikana minulla on koko ajan ollut sellainen tunne, että haluan tehdä toiminnallisen opinnäytetyön, missä tuotetaan jokin konkreettinen työväline seurakunnan nuorisotyöhön. Kun mietin, mitä haluaisin kehittää, sain ajatuksen rippikoulun leirijumalanpalveluksista. Olen ollut mukana toteuttamassa sekä hyviä että ei-niin-hyviä leirijumalanpalveluksia, ja siksi koin, että minulla olisi jotain annettavaa tälle aiheelle. Usein rippileireillä on ollut ongelmana työntekijöiden kiire tai nuorten motivaation puute. Tavoitteenani on, että opinnäytetyöni ratkaisisi näitä haasteita.

Opinnäytetyöni on leirijumalanpalvelusmateriaali. Materiaalia tehdessäni pyrin kokoamaan siitä mahdollisimman yksityiskohtaisen, käyttövalmiin paketin, jossa kuitenkin olisi tilaa myös joustavuudelle materiaalin käyttäjien tarpeiden ja taitojen mukaan. Materiaalia tulisi siis pystyä käyttämään vaivattomasti niin kiireisen leirielämän keskellä, kuin myös jo rippikoulun suunnitteluvaiheessa. Halusin, että materiaali ei ole työväline vain rippikoulun työntekijöille, vaan myös isosille ja leiriläisille. Näin myös leirijumalanpalveluksista pystytään kokoamaan koko läsnäolevan seurakunnan, eli leiriyhteisön yhteinen jumalanpalvelus, jossa kaikki saavat ja tekevät osansa, ja joka on tekijöidensä näköinen.

Nuorten osallistaminen ja tekemällä oppiminen ovat vahvasti läsnä koko materiaalissa. Vastuu rippikoulun jumalanpalveluksista ei kuitenkaan jää pelkästään nuorten harteille. Juma-

lanpalveluksien toteuttamiseen osallistuminen sekä jumalanpalveluksissa palveltavana oleminen molemmat tukevat rippikoulun pedagogisia tavoitteita sekä vahvistavat nuoren spiritualityä. Yhdessä tekeminen myös tukee leirin ryhmähengen rakentumista ja mahdollistaa nuorten toinen toisiltaan oppimisen.

Ennen materiaalin tekemistä, ensimmäinen vaihe oli asettaa tavoitteet työlle. Minulle itselleni oli selvää, että materiaalissa tulee näkyä uuden rippikoulusuunnitelman tavoitteet niin koko rippikoululle kuin jumalanpalveluselämällekin. Pidin tärkeänä myös sitä, että materiaali olisi mahdollisimman helppokäyttöinen ja nuorilähtöinen, jotta se vastaisi työelämässä nousseisiin haasteisiin. Ajankohtaista oli myös tuoda vuonna 2017 julkaistun Suuri Ihme -rippikoulusuunnitelman tavoitteet näkyville työhön.

2 KEHITTÄMISTEHTÄVÄT

Opinnäytetyöni ensimmäinen kehittämistehtävä on suunnitella jumalanpalvelusmateriaali Iin seurakunnan rippikoulutyöhön. Tavoitteena on siis tehdä vihkonen, jota on helppo käyttää rippikoulun jumalanpalveluselämää suunnitellessa ja toteutettaessa. Materiaali ei ole suunnattu vain työntekijöiden käyttöön, vaan myös rippikoululaisten ja isosten. Tavoitteena ei ole tehdä kymmentä valmista jumalanpalvelusta, vaan koota samojen kansien sisään työkaluja, joilla pystytään rippikoulussa rakentamaan ainutlaatuinen, yhteinen jumalanpalvelus. Työni on siis yksi tapa toteuttaa rippikoulun jumalanpalveluselämää.

Toinen opinnäytetyöni kehittämistehtävä oli yhdistää Iin seurakunnan työntekijöiden, Suuri Ihme -rippikoulusuunnitelman ja nuorten tavoitteet rippikoulun jumalanpalveluksissa. Rippikoulusuunnitelma antaa viitekehykset, jonka sisällä työntekijät toteuttavat rippikoulua ja tuovat siihen oman kädenjälkensä. Jokaisella työntekijällä on omat työkokemukseen ja ammattitaitoon perustuvat tavoitteet siitä, mihin rippikoulun jumalanpalveluselämällä pyritään. Lisäksi työntekijöillä on tietoa paikallisista tarpeista ja näkemystä tulevaisuudesta eli siitä, miten seurakuntayhteys toteutuu rippikoulun jälkeen.

Rippikoulu on kuitenkin nuorta itseään varten. Myös nuorilla on tavoitteita rippikoulua ja sen hengellistä elämää kohtaan. Näitä tavoitteita voi olla joskus vaikea sanoittaa. Rippikoulu voi olla monelle ensimmäinen tilaisuus saada kosketusta omaan hengelliseen puoleensa. Oma identiteetti ja hengellisyys kehittyvät koko ajan. Rippikoulussa on lupa epäillä, ihmetellä, etsiä, oivaltaa ja löytää jotain uutta. Siksi on tärkeää, että nuoret saavat vaikuttaa toimintaan koko rippikoulun ajan, ei vain ennen rippikoulua.

3 JUMALANPALVELUS

Tässä luvussa käsitellään luterilaisen jumalanpalveluksen rakennetta, sisältöä ja luonnetta. Lisäksi pyrin määrittelemään, miksi jumalanpalvelus on kristillisen elämän ydin, ja missä asemassa jumalanpalvelus on suhteessa yksittäisen ihmisen uskon hoitamiseen ja harjoittamiseen. Tässä luvussa käsitelen myös seurakuntayhteyden ja jumalanpalveluksen merkitystä rippikoulun tavoitteiden näkökulmasta. Luvun lopussa paneudun erityisesti ehtoollisen merkitykseen osana jumalanpalvelusta ja rippikoulua.

Perinteiseen, suomalaisille tuttuun jumalanpalvelukseen kuuluu virsilaulu, ehtoollisen vietto, saarna ja rukoukset. Siihen, millainen Suomen evankelis-luterilaisen kirkon jumalanpalvelus on tänä päivänä, on vaikuttanut Raamattu, traditio ja luterilainen tunnustus. (Palvelkaa Herraa iloiten 2009.) Luther arvosti messua ja hän piti tärkeänä, että sunnuntain jumalanpalveluksessa on sekä sanaosa että ehtoollisen sakramentti. Lutherin mukaan ilosanoma ylösnoussesta Kristuksesta on läsnä niin sanassa kuin ehtoollisessa. Kun yhteen kokoontuneet seurakuntalaiset saavat ottaa vastaan sen ilosanoman, Pyhä Henki tekee työtään vaikuttaen heissä uskon. (Sariola 2001, 52-53.)

Seurakunta on jumalanpalvelusyhteisö, jonka jäseniä on kasvatettava jumalanpalvelukseen (Sariola 2001, 284). Jumalanpalvelukseen kokoonnutaan rukoilemaan, ylistämään ja kiittämään kolmiyhteistä Jumalaa. Jo alkuseurakuntien ensimmäisissä tapaamisissa kuultiin Jumalan sanaa, vietettiin ehtoollista ja rukoiltiin (Sariola 2001, 49-50). Nykyaikaisen messun eli ehtoollisjumalanpalveluksen pääosiksi ovat määräytyneet johdanto-, sana-, ehtoollinen- ja päätösosa. Jumalan sana, ehtoollinen, seurakuntayhteys ja rukous ovat uskon hoitamisen keskeisiä asioita. Messu sisältää nämä asiat, ja siksi se on kristillisen elämän ydin.

1.1 Luterilainen jumalanpalvelus ja uskon hoitaminen

Ehtoollisjumalanpalvelus eli messu koostuu neljästä osasta, joista ensimmäinen on johdanto. Se alkaa kolmiyhteisen jumalan nimeen, ja sisältää rukousta, kiitosta ja ylistystä. Messun johdanto-osa valmistaa seurakuntalaisia Jumalan sanan kuulemiseen ja ehtoollisen vastaanottamiseen yhteisellä ripillä. Johdanto sisältää alkuvirren ja -siunauksen, johdantosanat, yhteisen ripin, päivän psalmin, Herra armahdan, Kunnian ja päivän rukouksen. (Palvelkaa Herraa iloiten 2009, 1-3.) Johdantoa seuraa sanaosa, joka sisältää päivän lukukappaleet ja evankeliumin, saarnan, uskontunnustuksen, esirukouksen ja virsiä. Seurakunta kuulee Jumalan sanaa ja vastaa siihen hiljentymällä, rukoillen ja virsien ja muun musiikin kautta. Jumalan sanan kuuleminen vaikuttaa uskon syntymisen, uskossa kasvamisen ja seurakunnan rakentumisen. (Palvelkaa Herraa iloiten 2009, 11.)

Ehtoollisosa sisältää uhrivirren, ehtoollisrukouksen, Isä meidän -rukouksen, Herran rauhan -tervehdyksen, Jumalan Karitsa -hymnin, ehtoollisen vieton ja kiitosrukouksen. Ehtoollista vietetään Kristuksen muistoksi, ja siinä seurakunta ottaa vastaan Kristuksen ja hänen lahjansa. Se antaa seurakunnalle voimia arjen keskelle ja yhdistää kristittyjä ympäri maailman. (Palvelkaa Herraa iloiten 2009, 21.) Viimeinen messun osa on päätös. Päätösosa on kiitosta ja siunausta. Se sisältää ylistystä, siunauksen, lähettämisen sekä päätösmusiikin. Messun tarkoitus on varustaa seurakuntalaisia elämään yhdessä ja palvelemaan Jumalaa hänen tahtonsa mukaan. Näihin tehtäviin seurakunta lähetetään messusta. (Palvelkaa Herraa iloiten 2009, 32-33.)

Ominaista luterilaiselle jumalanpalvelukselle on dialogisuus ihmisen ja Jumalan välillä (Palvelkaa Herraa iloiten 2009; Koivosto, Paalanne & Siukonen 2010, 371). Jumalanpalveluksessa Jumala puhuu ihmiselle Raamatun kautta, ja ihminen vastaa rukouksin, tunnustuksin ja lauluin. Vuorovaikutteisuus on vahvasti esillä myös jumalanpalveluksen järjestyksessä. Esimerkiksi ripin jälkeen seurakunta laulaa kiitos virren Jumalalle, joka on armahtanut ihmisen ja

antanut synnit anteeksi (Koivisto, Paalanne & Siukonen 2010, 371). Juuri sen hoitavan, voimaannuttavan ja yhdistävän luonteen takia jumalanpalvelus on kristillisen elämän keskus.

Kristillinen jumalanpalvelus on anamneettinen eli muisteleva. Kirkkovuoden eri pyhien sisällöt ja pelastushistorian tapahtumat nykyistyvät jumalanpalveluksessa. Kirkko elää samanaikaisesti tässä hetkessä ja jo ylösnousseessa Kristuksessa. Jumalanpalveluksen tavoite on, että seurakunta kokee totena ja elävänä sen, mitä kerran tapahtui. Kirkkovuoden kulku tuo messun pysyvien osien ja rakenteen täydennykseksi vietettävään pyhään sidonnaisen Raamatun luku-kappaleet, laulut ja rukoukset. (Kotila 2003, 239-240.) Ne elävöittävät messun sisältöä ja ilosanomaa ja ilmentävät kristillistä oppia. Sen lisäksi messu sisältää ihmisen henkilökohtaisen uskon hoitamisen keskeisimpiä elementtejä: ehtoollisen, seurakuntayhteyden, Jumalan sanan ja rukouksen. Ne täydentävät messun opillista puolta kokemuksellisella luonteellaan. Siksi messu on kristillisen elämän ydin. (Koivisto, Paalanne & Siukonen 2010, 370.)

1.2 Jumalanpalvelus on yhteisöllinen juhla

Vaikka jumalanpalveluksessa kristityt kokoontuvat yhteen ja tunnustuvat yhteistä uskoaan kolmiyhteiseen Jumalaan, jokainen ihminen on tervetullut jumalanpalvelukseen. Sen tulisi näkyä myös jumalanpalveluksen suunnittelussa niin, että jumalanpalvelus valmistellaan kokoontuva seurakunta mielessä, jotta ihmiset tuntevat tulleensa Jumalan hoidettaviksi (Lindfors 2008, 258). Messujen moninaisuus antaa jokaiselle mahdollisuuden löytää oma tapa ja paikka Jumalan yhteydessä. Messu on sekä symbolisesti että konkreettisesti yhteisöllinen läsnäolevan Jumalan juhla. Kristityt ympäri maailman kokoontuvat sunnuntaina jumalanpalvelukseen, rukoilevat ja kiittävät Jumalaa, laulavat ja nauttivat ehtoollista. Ehtoollispöydässä ei ole läsnä vain seurakunta, vaan itse Kristus ja kaikki jo kuolleet kristityt. (Koivisto, Paalanne & Siukonen 2010, 371.)

Jumalanpalveluskasvatus on eri-ikäisiin seurakuntalaisiin kohdistunutta kasvatusta, jolla pyritään tukemaan seurakuntalaisten liittymistä jumalanpalveluselämään. Jumalanpalveluskasvatuksen ja kristillisen kasvatuksen mahdollistavat aikuiset, jotka ovat sitoutuneet kristilliseen uskoon. Vastuu kasvatuksesta ei kuitenkaan kuulu pelkästään seurakunnalle ja sen työntekijöille. Seurakunnan rooli kristillisessä kasvatuksessa on elää perheen rinnalla ja auttaa osallistumaan jumalanpalveluselämään. (Lindfors 2008, 259-260.) Kristillinen yhteisö eli ole rippikoulussakaan vain se seurakunta, joka on kokoontunut valmistelemaan ja viettämään jumalanpalvelusta. Rippikoulussa tulisi huomioida myös ne muut yhteisöt, joihin nuoret kuuluvat. Erityisen tärkeää on kutsua nuorten perheitä ja lähipiiriä viettämään yhteistä messua. Rippikoulun ohjaajien yhteys rippikoululaisten vanhempiin voi vahvista myös vanhempien seurakuntayhteyttä (Pruuki 2010, 87). Esimerkiksi rippileirin vierailuilta on hyvä hetki kutsua myös nuorten perheitä yhteiselle aterialle.

1.3 Ehtoollinen

Kuten jo aiemmin tässä luvussa mainittiin, sana ja ehtoollinen yhdessä muodostavat messun ytimen. Ne ovat jumalanpalveluksen luovuttamattomia elementtejä. (Sariola 2001, 55.) Jo alkuseurakunnissa oli tapana lukea kirjoituksia ja sen jälkeen nauttia yhteistä aterialla (Sariola 2001, 48). Ehtoollinen on sakramentti eli pyhä toimitus, jossa yhdistyvät Jumalan sana ja aine. Ehtoollisen sana kuullaan Raamatussa, saarnassa ja ehtoollisen asetussanoissa. Leipä ja viini ovat ehtoollisen sakramentin aine. Ehtoollinen on Jeesuksen Kristuksen itsensä asettama sakramentti. Pyhällä aterialla on monta merkitystä kristityille. Se on kiitosateria, Kristuksen muistoateria, syntien anteeksiannon ateria ja yhteyden ateria. (Koivisto, Paalanen & Siukonen 2010, 319-321.)

4 RIPPIKOULU

Tässä luvussa vastaan seuraaviin kysymyksiin: mitä rippikoulu on? Mikä on rippikoulun teologinen tausta? Mitkä ovat sen tavoitteet? Miksi rippikoulua käydään? Miksi nuoret haluavat rippikouluun? Mikä on rippikoulusuunnitelma? Kerron myös Iin seurakunnan rippikoulu-työstä sekä vuonna 2017 uudistetusta rippikoulusuunnitelmasta, sen tavoitteista ja siitä, miten rippikoulusuunnitelma voi näkyä rippikoulun jumalanpalveluselämässä.

Rippikoulu käydään perinteisesti sinä vuonna, jolloin nuori täyttää 15 vuotta. Seurakunta kutsuu kaikki jäsenensä rippikouluun sinä vuonna, kun he täyttävät 15. Suomessa suurin osa ikäluokasta, yli 80 %, osallistuu rippikouluun. Perinteisin rippikoulun muoto on rippileiri, mutta rippikoulun voi suorittaa myös esimerkiksi yksityisrippikouluna, iltarippikouluna tai aikuisrippikouluna. Tätä työtä tehdessä on keskitytty kuitenkin nuoriin rippikoululaisiin ja erityisesti leirimuotoiseen rippikouluun. Kirkkojärjestyksessä määrätään, että rippikoulua johtaa aina pappi tai lehtori (Pruuki 2010, 72). Etenkin ryhmämuotoisissa rippikouluissa myös muut seurakunnan työntekijät voivat toimia opettajina ja osallistua rippikoulun suunnitteluun ja toteutukseen. Esimerkiksi kanttorit, nuorisotyöntekijät, diakoniatyöntekijät ja lähetystyöntekijät yleensä osallistuvat rippikoulun pitämiseen.

Myös isosena toimivat nuoret ovat tärkeä osa työntekijätiimiä. Isokset ovat koulutuksen käyneitä nuoria, jotka toimivat leirillä eri tehtävissä ja rooleissa. Isokset toimivat ikään kuin leiriläisten ja rippikoulun opettajien välissä, sillä isokset toimivat leiriläisten kavereina ja samaan aikaan opettajien työtovereina. Isokset kantavat oman vastuunsa opetus-, ohjelma-, ja turvallisuusvastuusta leirillä, toimivat kristityn nuoren esikuvina, rakentavat yhteishenkeä ja toimivat rippikoululaisten luottohenkilöinä. (Pruuki 2010, 30.) Isosten tekemä työ rippikoulussa on korvaamatonta niin opetuksen, rippikoulun ohjelman ja organisoinnin, kuin koko leirin vuorovaikutuksenkin kannalta. Nuoren rakentaessa omaa identiteettiään ja arvomaailmaansa hän

tarvitsee perheen ulkopuolisia malleja, joihin voi peilata itseään ja ryhmän, jossa kokea samankaltaisuutta (Kinnunen 2011, 40.) Isoet edistävät koko rippikoulun ryhmähenkeä ja toimivat esimerkkinä nuoresta kristitystä. Esimerkiksi jumalanpalveluksia toteutettaessa on siis tärkeää, että myös isot osallistuvat ja toimivat mukana näyttäen esimerkkiä.

4.1 Rippikoulun teologinen tausta

Rippikoulu on osa koko elämän kestävästä kasteopetuksesta. Kaste on pyhä toimitus, eli sakramentti, joka on Jumalan asettama. Siinä ihminen tulee osalliseksi Jumalan lahjasta: kuoleman vallan voitosta, syntien anteeksiantamuksesta, Jumalan armosta, Kristuksesta ja Pyhän Hengen lahjoista. Kasteessa ihminen saa lahjaksi myös uskon, ja hänet liitetään kirkon jäsenyyteen, osaksi seurakuntaa. (Jolkkonen 2004, 13-14.) Rippikoulun jälkeen seuraa konfirmaatio, pyhä toimitus, jossa nuoret tunnustavat uskonsa yhdessä seurakunnan läsnäollessa. Konfirmaatiossa nuoret siunataan ja heidän puolestaan rukoillaan.

Evankelis-luterilaisen kirkon toinen sakramentti on ehtoollinen. Se on yhteyden, syntien anteeksiantamuksen ja Kristuksen muistamisen ateria, jonka tarkoitus on vahvistaa uskoa (Suuri ihme 2017, 13). Ehtoollinen on keskeisessä roolissa rippikoulussa, sillä rippikoulun käynyt ja konfirmoitu seurakunnan jäsen saa nauttia itsenäisesti ehtoollista seurakunnan jumalanpalveluksissa. Tarkoitus ei kuitenkaan ole "pantata" ehtoollista konfirmaatioon, vaan nuorille tulisi tarjota mahdollisuus osallistua ehtoolliselle jo rippikoulun aikana yhdessä oman ryhmän kanssa.

Rippikoulu on valmistautumista konfirmaatioon, jossa "vahvistetaan" oma usko. Siksi rippikoulussa opetellaan ja opitaan mitä oikeastaan tarkoittaa kristittynä eläminen. Mikä on oikein

ja mikä väärin? Kysymysten ja pohdiskelun kautta tutustutaan siihen, millaista on elää kristittyinä – mitä oikeuksia ja velvollisuuksia kristitylle kuuluu. Rippikoulussa on tilaisuus pohtia omaa suhdetta Jumalaan, omaan itseensä ja muihin ihmisiin. (Suuri ihme 2017, 39; Jolkkonen 2004, 14). Omaan uskoon tutustuminen ja oman hengellisyyden löytäminen ja vahvistaminen ovat rippikoulun keskeisiä sisältöjä. Ne voivat olla syitä, miksi nuori haluaa käydä rippikoulun. Muita yleisiä syitä rippikouluun tulemiseen ovat rippikoulun antamat oikeudet. Rippikoulun käynyt ja konfirmoitu seurakunnan jäsen saa toimia kummina, käydä itsenäisesti ehtoollisella ja saa oikeuden avioliittoon vihkimiseen kirkossa. Lisäksi 16 vuotta täyttänyt konfirmoitu seurakunnan jäsen saa äänestää seurakunnan vaaleissa. (Pruuki 2010, 50.)

4.2 Rippikoulun suunnittelu ja toteutus

Jokaisen rippikoulun takana on paljon suunnittelua ja valmistelua. Seurakunnissa tehdään kolmivuotinen paikallissuunnitelma, vuosisuunnitelma sekä jokaista yksittäistä rippikoulua kohden tehdään toteutussuunnitelma. Paikallissuunnitelmasta löytyy paikalliset kulttuuriset ja seurakunnalliset lähtökohdat, kehittämishaasteet ja tavoitteet, sekä rippikoulujen toteutusperiaatteet ja yhteistyökumppanit. (Kokkonen 2009, 36-37.)

Vuosisuunnitelma ja toteutussuunnitelma tehdään paikallissuunnitelman pohjalta. Vuosisuunnitelma tehdään nimensäkin mukaisesti vuosittain, ja sen hyväksyy seurakuntaneuvosto. Vuosisuunnitelma toimii rippikoulutyön toimintasuunnitelmana rippikoulun tavoitteista, resursseista ja siitä, miten toimintaa arvioidaan. (Kokkonen 2009, 37.) Vuosisuunnitelmaan kirjataan siis käytännön asioita, esimerkiksi arvio rippikoululaisten määrästä, ryhmien määrä, rippileirien ajankohta ja paikka sekä vastuuoopettajat ja turvallisuusvastaavat kirjataan vuosisuunnitelmaan.

Jokaisen rippikoulun johtaja laatii rippikoululle toteutussuunnitelman, josta käytännössä ilmenee kaikki rippikoulun käytännön asiat ilmoittautumisesta konfirmaatioon. (Kokkonen 2009, 37.) Toteutussuunnitelman laatimisessa ovat mukana koko työtiimi sekä isokset, ja yhteistyötä voidaan tehdä myös rippikoululaisten ja heidän vanhempiansa kanssa ja esimerkiksi paikallisten koulujen kanssa. Toteutussuunnitelmaan kirjataan esimerkiksi, miten seurakuntayhteysjakso käytännössä toteutetaan, työntekijöiden vastuujat sekä tapaamisten määrät ja ajankohdat.

4.3 Suuri Ihme – Rippikoulusuunnitelma 2017

Rippikoulusuunnitelma on valtakunnallinen suunnitelma, joka ohjaa yksittäisissä seurakunnissa pidettäviä rippikouluja. Se ei tarjoa valmiita vastauksia miten eri tilanteissa tulisi toimia tai yhtä mallia hyvästä rippikoulusta, vaan sen tarkoitus on antaa suuntaviivoja seurakunnissa tehtävälle suunnittelutyölle ja toteutukselle. Rippikoulusuunnitelman uudistamisella pyritään vastaamaan paremmin toimintaympäristöjen muuttumisen luomiin haasteisiin ja kehittämään rippikoulua.

Uusi, vuonna 2017 julkaistu rippikoulusuunnitelma, on jatkumoa aikaisemmalle vuonna 2001 julkaistulle suunnitelmalle. Uudistuksen tarve on noussut lähinnä toimintaympäristöjen muutoksesta, ei aiemman suunnitelman ”vajavaisuudesta” (Sakasti 2018.) Suunnitelmat eroavat kuitenkin toisistaan eri painotuksilla, jotka näkyvät esimerkiksi suunnitelmassa ilmaistavissa rippikoulun tavoitteissa.

Vuonna 2017 julkaistussa Suuri Ihme – Rippikoulusuunnitelmassa rippikoululle on asetettu kuusi tavoitetta. Tavoitteet on tiivistetty seuraavaan lauseeseen: ”Rippikoulu vahvistaa nuorten uskoa kolmiyhdyntiseen Jumalaan ja varustaa heitä elämään kristittyinä.”. Yksityiskohtaisemmin tavoitteet kuvataan suunnitelmassa.

4.4 Rippikoulusuunnitelman tavoitteet

Osallisuus on toimimista, vaikuttamista ja yhteen kuulumista. Osallisuutta voidaan tukea, kun ollaan tietoisia mitä erityisiä taitoja ja tietoja juuri näillä nuorilla on. Työntekijöiden tehtävä on mahdollistaa jokaisen osallistuminen sekä motivoida ja kannustaa tekemiseen, osallistumiseen ja ajattelemiseen (Suuri Ihme 2017, 22-26).

Rippikoulussa nuorella on mahdollisuus olla turvassa, kokea pyhyyttä ja iloa sekä yhteyttä toisiin (Suuri Ihme 2017, 29- 32). Pyhyyden kokemisen mahdollistaminen kaikille vaatii, että huomiota kiinnitetään monin eri asioihin ja elementteihin jumalanpalveluksessa. Toiset kokevat pyhyyttä musiikin kautta, toiset toisissa ihmisissä ja yhteenkuuluvuudessa, taiteessa, liikkeessä jne. Rippikoulusuunnitelman teemat yhteys, turvallisuus ja ilo tulevat parhaiten käytännön toiminnassa esille. Jokainen voi tuoda oman, tärkeän ja merkityksellisen osaamisensa jumalanpalvelukseen turvallisessa hengessä. Rippikoulussa on erityisen tärkeää, että ketään ei pakoteta mihinkään tehtävään tai toimintaan, sillä rippikoulussa muodostetaan yhteyttä toisiin kristittyihin. Sitä ei synny, jos rippikoulussa ei ole hyvä ja turvallinen olo.

Jumalanpalveluselämän monimuotoisuus ei tarkoita sitä, etteikö jumalanpalveluksessa olisi aina jotain pysyvää. Etenkin rippikoulussa, jossa opetellaan jumalanpalvelukseen osallistumista, on perusteltua käyttää samaa kaavaa koko rippikoulun ajan, kuin seurakunnan viikko-

jumalanpalveluksissa. Yhtenäisellä jumalanpalvelusjärjestyksellä voidaan auttaa jumalanpalvelukseen osallistumista, luoda turvallisuutta ja vahvistaa yhteenkuuluvuutta (Palvelkaa Herraa iloiten 2009, 1-2).

Yhteyden kokeminen, turvallisuus ja ilo ovat juuri yhteisen jumalanpalveluksen ytimessä. Kun jumalanpalvelus on tehty ja suunniteltu yhdessä, se voi olla voimaannuttava kokemus. Yhteys Jumalaan ja muihin kristittyihin on jumalanpalveluksen koko idea – Jumalan Sanan kuuleminen ja yhdessä rukoilu ovat nuoren hengellisen elämän hoitamisen perusasioita. Yhdessä tekeminen paitsi edistää yhteyden ja pyhyden kokemista, nuoret voivat myös oppia toinen toisiltaan (Suuri Ihme 2017, 32).

Tekemään ja osallistumaan pakottaminen ei kuulu turvalliseen rippikouluun, eikä jumalanpalvelukseen. Nuoren kokemukset omasta hengellisyydestä ja pyhän kohtaaminen voivat tulla vastaan ensimmäistä kertaa vasta rippikoulussa, minkä vuoksi ne voivat olla epämukavia ja jopa ahdistavia kokemuksia (Autio, Huomo, Törrönen & Vuori 2018, 23). Rippikoulun hengellisessä elämässä pitää olla tilaa myös seurata sivusta ja löytää oman elämän hengellinen puoli rauhassa, ilman painostusta tai vaatimuksia.

Rippikoulun tavoitteena on, että nuori oppii toiminnan, hiljentymisen ja osallistumisen kautta hoitamaan hengellistä elämäänsä (Suuri ihme 2017, 33). Jumalanpalvelus on seurakunnan toiminnan keskus, jonka tulisi olla osa kristittyjen arkielämää. Jumalanpalvelus on arvokas tilaisuus, jossa saa hiljentyä ja kokea Jumalan läsnäoloa. Jumalanpalveluksen toimittajien laatu ei kuitenkaan vaikuta tilaisuuden arvokkuuteen (Suuri ihme 2017, 33).

Rippikoulussa vietettävien jumalanpalvelusten tulisi olla yhteydessä siihen seurakunnan jumalanpalveluselämään, joka toimii myös rippikoulun ulkopuolella. Jos rippikoulun tavoitteena on, että konfirmaation jälkeen nuoret haluavat osallistua seurakunnan jumalanpalveluselämään, tulisi myös rippikoulun jälkeen ja sen ulkopuolella tarjota samanlaisia jumalanpalveluksia kuin rippikoulussa (Autio, Huomo, Törrönen & Vuori 2018, 23). Jos siis rippikoulussa

nuoret saavat osallistua jumalanpalveluksen suunnitteluun, tulisi se mahdollistaa heille rippikoulun jälkeenkin. Samoin, jos rippikoulun aikana järjestetään rippikoululaisille gospelmessu, tulisi gospelmessua viettää seurakunnassa muutenkin.

Ehtoolliselle osallistuminen, kristillinen musiikki ja Raamatun lukeminen ovat hengellisen elämän hoitamista. Jumalanpalveluksessa ne ovat tasavertaisia elementtejä, joihin jokaiseen tulisi kiinnittää huomiota. Jokaisella rippikoululaisella on oikeus osallistua ehtoolliselle, liittyä musiikkiin soittaen, laulaen tai kuunnellen sekä kuulla Raamatun tekstien lukua. Ehtoollisella, musiikilla ja Raamatulla on eri merkitys, mutta sama arvo jumalanpalveluksessa. Ehtoollinen on yhteyden ateria, johon kristittyjä kutsutaan. Jokaisella tulisi olla mahdollisuus osallistua ehtoolliselle niin halutessaan jo rippikoulun aikana. Raamatun luku on tärkeää, sillä se kertoo, kuinka tulisi elää kristittynä yhteydessä Jumalaan, toisiin ihmisiin ja omaan itseensä. (Suuri ihme 2017, 35-37.)

Musiikki taas sanoittaa ihmisen tunteita ja puhetta Jumalalle ja näin vahvistaa ihmisen ja Jumalan välistä suhdetta (Koivisto, Paalanen & Siukonen 2010, 372; Suuri ihme – rippikoulu-suunnitelma 2017, 35-37). Musiikki on Jumalan lahja ihmisille. Ihmiselle on annettu kyky luoda uutta, ja jumalanpalveluksenkin musiikkia voi sovittaa eri tyyliin paikalla olevan seurakunnan mukaan. Kun jumalanpalvelus sisältää mieluisaa musiikkia, johon on helppo yhtyä, kokemus osallisuudesta vahvistuu (Suuri ihme 2017, 38).

Jumala tekee työtään ihmisten välityksellä. Jokaisella nuorella on mahdollisuus tehdä hyvää ja kantaa vastuuta itsestään, toisista ihmisistä ja ympäristöstään. Kristillisten ihanteiden tulisi näkyä rippikoulun käytännöissä ja siinä, miten ja mistä puhutaan. Ympäristökysymykset ovat ajankohtaisia juuri nyt, ja nuorilla on mielipiteitä ja kysymyksiä maailman tilanteesta. Työntekijöiden tulee mahdollistaa avoin keskustelu, ja tuoda kristillinen ajattelu esille ongelmia pohdittaessa. (Suuri ihme 2017, 39-41.) Kristilliset arvot ja tapa elää tulisi konkretisoida nuorille myös jumalanpalveluksissa, esimerkiksi saarnassa ja esirukouksessa.

Rippikouluun kuuluu, että nuori löytäisi yhteyden kristinuskon sisältöjen ja oman elämänsä väliltä. Katekismus sisältää kristinuskon keskeiset sisällöt, joita nuoret oppivat rippikoulussa. Ohjaajien tehtävä on tuoda kristinuskon sisältöjä keskelle nuorten arkea, jotta ne puhuttelisivat nuorta henkilökohtaisella tasolla. Oppiminen suuntautuu siihen, mikä nuoria kiinnostaa. Siksi on tärkeää, että nuoret pääsevät vaikuttamaan siihen, miten opiskellaan ja mitä opiskellaan. (Suuri ihme 2017, 44-46.) On perusteltua käyttää aikaa ja paneutua niihin aiheisiin, jotka nuoria oikeasti kiinnostavat. Rippikoulun jumalanpalvelukset ovat myös oppimistilanteita, joissa voidaan vastata nousseisiin kysymyksiin ja ajatuksiin, sekä tuoda oppimissisältöjä rukouselämään.

Rippikoulukokemukset vaikuttavat siihen, miten nuori myöhemmin elämässään suhtautuu kirkkoon ja sen toimintaan (Niemelä & Koivula 2006, 175-176). Hengellisen kodin löytäminen seurakunnasta mahdollistaa kristittyinä kasvamisen. Rippikoulun tavoitteena on, että nuori löytää oman tapansa toteuttaa tehtävänsä kristittyinä ja elää yhteydessä toisiin kristittyihin. (Suuri ihme 2017, 50-51.)

5 NUOREN SPIRITUALITEETTI

Tässä luvussa määrittelen spiritualiteetin käsitettä sekä käsittelen nuoren spiritualiteettia ja sen tukemista. Kerron myös lyhyesti, mitä on kristillinen kasvatus ja mikä on sen yhteys spiritualiteettiin ja sen muodostumiseen.

1.1 Mitä on kristillinen kasvatus?

Käsite uskontokasvatus viittaa mihinkään uskontoon sitoutumattomaan kasvatukseen. (Muhonen & Tirri 2008, 66). Esimerkiksi lukioissa tapahtuva yleissivistävä, monia uskontoja käsittelevä opetus voidaan nähdä uskontokasvatuksena. Jos taas puhutaan uskonnollisesta kasvatuksesta, puhutaan silloin kasvatuksesta, joka lähtee liikkeelle jonkin uskonnon arvoista ja perinteistä (Muhonen & Tirri 2008, 66). Kristillinen kasvatus on siis uskonnollista kasvatusta, jonka taustalla ovat kristilliset arvot ja perinteet.

Kristillinen kasvatus on laaja-alaista, ihmisen kokonaisvaltaisesti kohtaavaa kasvatusta. Käsitteellä ”kristillinen kasvatus” on eri merkitys eri yhteyksissä käytettäessä. Kristillisellä kasvatuksella on kuitenkin tiettyjä pysyviä piirteitä. Kristillinen kasvatus on intentionaalista, normatiivista ja vuorovaikutuksellista. (Muhonen & Tirri 2008, 64-65.) Se siis pyrkii toteuttamaan jotain selkeää tavoitetta tai suuntautuu tiettyä päämäärää kohti. Kasvatuksen normatiivisuudella tarkoitetaan sitä, että kasvatukseen liittyy aina tiettyjä arvoja. Jo kasvatustavoitteista voidaan päätellä, mikä on hyvää ja mitä arvostetaan – mitä kohti pyritään. Arvot määräävät mitkä tavoitteet ja keinot niiden saavuttamiseksi ovat hyväksyttäviä. Kristilliset arvot siis vahvasti määrittävät kristillistä kasvatusta. Kasvatus tapahtuu aina kahden ihmisen, kasvattajan ja kasvatettavan välisessä suhteessa.

Ilman vuorovaikutusta ei ole kasvatustakaan. Kasvatussuhde on rooliperustainen suhde, jonka luonteen määrää kasvattajan edustama instituutio (kuten oppilaitos, uskonnollinen yhteisö, järjestö). Kasvattajan ja kasvatettavan välisellä pedagogisella suhteella ajatellaan olevan ainakin kuusi tyypillistä piirrettä: lapsen parhaaksi toimiminen, kontekstisidonnaisuus, vuorovaikutus, vapaaehtoisuus, väliaikaisuus ja tulevaisuuteen suuntautuminen. (Muhonen & Tirri 2008, 72-73.) Kasvattaja pyrkii aina toimimaan lapsen edun mukaisesti. Kasvatuksen kontekstisidonnaisuudella tarkoitetaan sitä, että kasvatus tapahtuu aina eri konteksteissa, mitkä vaikuttavat esimerkiksi siihen mitä pidetään hyvänä ja tavoiteltavana. Kasvatus on sidonnaista mm. historialliseen, yhteiskunnalliseen ja kulttuurilliseen kontekstiin. Vanhempien ja lapsen välinen suhde eroaa kasvatussuhteesta niin, että kasvatussuhde on luonteeltaan vapaaehtoisuuteen perustuva, väliaikainen ja suuntautuu tulevaisuuteen.

1.2 Spiritualiteetti

Spiritualiteetti on käsitteenä vielä jokseenkin epäselvä. Spiritualiteetilla tarkoitetaan tunteista jostain yliluonnollisesta tai jumalallisesta todellisuudesta. Puhuttaessa spiritualiteetista voidaan tarkoittaa joko yleistä jokaisessa ihmisessä ilmenevää uskonnollista ilmiötä, tai erityisesti kristillisen kolmiyhteisen Jumalan toimimista ihmisen elämässä. (Raunio 2003, 13.) Spiritualiteetissä on kyse kokemuksellisesta ja käytännöllisestä uskonnon harjoittamisesta, ei niinkään siitä mihin uskotaan (Ketola 2010, 143-144). Se on kuitenkin oleellisesti yhteydessä teoriaan ja oppiin, sillä se on kristillisen uskon oppien käyttöä ja todeksi elämistä omassa elämässä. (Kotila 2003, 14-15.)

Kristillisen spiritualiteetin taustalla on luterilaisen teologian näkökulmasta Pyhä Henki. Pyhä Henki on elävä Jumalan lahja, joka vaikuttaa ihmisessä uskon ja hengelliset lahjat. Pyhän Hengen avulla ihminen pystyy tunnistamaan Isän, Luojan antaman ja ylläpitämän elämän ja vaalimaan sitä, sekä ottamaan vastaan Kristuksen työn ja käyttämään sitä elämässään. Henki toimii ihmisessä, mutta myös ihminen toimii itse ottamalla vastaan Jumalan ja käyttämällä Jumalan lahjoja. (Raunio 2003, 21-22.) Näin Pyhä Henki saa ihmisessä aikaan elävää uskoa, joka ohjaa kristilliseen elämään myös käytännössä.

Spiritualiteetti on jokaisen ihmisen henkilökohtainen ja yksityinen asia. Siinä on kyse ihmisen elämän hengellisestä puolesta. (Raunio 2003, 13-14.) Jokaisella ihmisellä on siis spiritualiteetti, käsitys tai tunne jostain yliluonnollisesta, vaikkei ihminen kokisikaan itseään uskonnolliseksi. Esimerkiksi lapsen kyky heittäytyä ja eläytyä syvästi leikkiin voi olla mahdollista juuri spiritualiteetin vuoksi. (Tuominen 2005, 35-36.) Spiritualiteetti on itsensä toteuttamista. Jokaisella ihmisellä on tarve löytää jotain mielekästä ja pyhää, jonka pohjalta luoda ja asettaa arvoja (Raunio 2003, 13).

1.3 Nuoren spiritualiteetin vahvistaminen

Nuoren itsensä toteuttamista tulisi aina tukea. Spiritualiteettia vahvistamalla tuetaan nuoren kykyä toteuttaa itseään ja ilmaista omaa sisäistä maailmaansa. Aikuisen rooli on olla nuorelle rinnalla kulkija. Aikuisen tulee kunnioittaa nuoren spiritualiteettia ja sen herkkyyttä. Sillä tarkoitetaan sitä, että kaikki kysymykset, ihmettelyt ja epäilykset sallitaan ja niihin etsitään yhdessä vastausta. (Tuominen 2003, 36-40.) Hyväksytyä on myös se, ettei kaikille kysymyksille aina löydy vastausta.

Kun puhutaan hengellisestä ohjauksesta tai matkakumppanuudesta, tarkoitetaan kahden ihmisen suhdetta, jossa tarkoituksena on ohjata toista ihmistä näkemään Jumalan läsnäolo ja puhuttelu omassa elämässä, sekä vastaamaan siihen. Siinä on kyse spiritualiteetin vahvistamisesta ja hoitamisesta. Hengellinen ohjaus kuuluu jokaiselle kristitylle – jokaisella nuorella on oikeus kuulla ilosanomaa Jumalan armosta ja rakkaudesta, ylösnousseesta Kristuksesta ja Pyhän Hengen vaikutuksesta ihmisten kesellä (Holopainen 2008, 368-369; Tuominen 2003, 41.) Aikuisen tehtävä on opastaa nuorelle, kuinka monimuotoisesti kristillistä uskoa harjoitetaan. Kasvava nuori tarvitsee aikuisen ohjausta etsiessään itseään, elämäntarkoitusta ja elämänarvoja. Ohjaus ei ole tiettyyn päämäärään suuntaavaa päätymistä tai manipulointia, vaan matkan kulkemista yhdessä. (Tuominen 2003, 41.)

6 TOIMINNAN KUVAUS

Opinnäytetyön hankkeisti Iin seurakunta. Materiaali valmistui keväällä 2018 ennen rippikoulujen intensiivijaksojen käynnistymistä. Materiaalin tärkeimpinä lähteinä käytin Suuri Ihme -rippikoulusuunnitelmaa, Palvelkaa Herraa iloiten -jumalanpalvelusopasta sekä kirkkokäsikirjan evankeliumitekstien kommentaareja. Lisäksi keräsin toiveita ja tavoitteita Iin seurakunnan rippikoululaisilta ja työntekijöiltä materiaalia varten. Tässä luvussa kerron Iin seurakunnan rippikoulutyöstä, materiaalin valmistumisesta sekä nuorille teetetystä jumalanpalveluskyselystä.

6.1 Iin seurakunnan rippikoulutyö

Iin seurakuntaan kuuluu noin 8000 jäsentä. Rippikoulutyöstä vastaavat yhdessä kaksi nuorisotyönohjaajaa, kolme pappia ja kaksi kanttoria. Vuodessa rippikoulun suorittaa noin sata nuorta, jotka muodostavat yhteensä neljä rippiryhmää. Perinteisesti yhdelle ryhmälle on järjestetty opetus ilta- tai päivärippikouluna, ja muiden ryhmien intensiivijakso on ollut leirimuotoinen. Seurakunnalla on oma leirikeskus, mutta rippileirit pidetään muualla. Kesän 2018 rippileirit pidettiin Siikajoella Törmälän matkailumaatilalla. Myös edellisvuosien leirejä on pidetty samassa paikassa, joten se on entuudestaan tuttu työntekijöille sekä isosille.

Rippikoulu alkaa syksyllä ilmoittautumisella. Ryhmillä on syksyllä ja keväällä useita tapaamisia ennen leiriä. Rippikouluun kuuluu rippikoulusunnuntai, johon osallistuvat yhtä aikaa kaikki seurakunnan rippikoululaiset. Lisäksi nuoret osallistuvat kirkkoseikkailuun, musiikkitapahtuma liGospeliin, diakonia- ja lähetysralliin sekä viikonloppuopetukseen. Kotiseurakun-

taan tutustutaan käymällä nuortenilloissa ja jumalanpalveluksissa: rippikoululaiset käyvät viidessä jumalanpalveluksessa, yhdessä gospel- tai perhemessussa sekä yhdessä vapaavalintaisessa messussa.

Iin seurakunnan intensiivijaksojen opetussisällöt pysyvät suhteellisen samoina, on kyse sitten rippileiristä tai päivärippikoulusta. Erilaisia oppimistilanteita mahtuu yhteen rippikouluun paljon: raamattupiirit eli raamikset, hartaushetket, jumalanpalvelukset ja oppitunnit ovat kaikki oleellisia rippikoulun osia.

6.2 Materiaalin tekeminen

Tässä luvussa kerron, miten materiaalin syntyprosessi eteni, ja mitä asioita on painotettu sitä tehdessä. Tavoitteet materiaalille ja rippikoulun jumalanpalveluselämän toteuttamiselle tulivat uudesta rippikoulusuunnitelmasta, Iin seurakunnan työntekijöiltä, rippikoululaisilta sekä itseltäni. Materiaalin tekeminen alkoi helmikuussa 2018. Ennen konkreettisen materiaalin kirjoittamista ja ideointia tutustuin uuteen vuonna 2017 julkaistuun Suuri Ihme rippikoulusuunnitelmaan. Lisäksi kävin keskustelemassa seurakunnan työntekijöiden kanssa, mitkä ovat heidän toiveensa ja tavoitteensa rippikoulujen jumalanpalveluksille ja näin ollen myös materiaalille.

Iin seurakunnan työntekijät kertoivat, että jumalanpalveluksen ja sen osien pitäisi tulla nuorille tutuksi rippikoulun aikana. Sen lisäksi he toivoivat, että jumalanpalveluksen sisällöt tulisivat esille nuorille ymmärrettävällä tavalla. Erityisesti saarnojen toivottiin koskettavan nuoria ja linkittyvän nuorten elämään. Työntekijöille oli tärkeää, että rippikoulussa alkanut jumalanpalveluselämään tutustuminen johtaisi siihen, että myös tulevaisuudessa nuoret haluaisivat

osallistua jumalanpalveluksiin ja tulla ehtoolliselle. Tämän takana oli ajatus siitä, että kun jumalanpalveluksen kaava, eri osat ja ehtoolliselle osallistuminen tulevat tutuiksi rippikoulussa, jumalanpalvelus kiinnostaisi nuoria rippikoulun jälkeen niin, että nuoret tulisivat yhdessä kirkkoon sekä osallistumaan että toteuttamaan jumalanpalveluksia.

Materiaaliin valitsin kymmenen kirkkovuoden pyhää yhdessä Iin seurakunnan nuorisotyöntekijöiden kanssa. Olimme yhtä mieltä siitä, että kirkkovuoden pyhät valitaan siitä näkökulmasta, että kirkkovuoden merkittävimmät juhlat tulevat materiaaliin. Koska yhden rippikoulun aikana harvoin ehditään toteuttaa kymmentä jumalanpalvelusta, jää materiaalin käyttäjille mahdollisuus valita jokaiselle päivälle oma pyhänsä esimerkiksi sen mukaan, mitä muita asioita on sinä päivänä käsitelty. Esimerkiksi kuoleman ja kärsimyksen teemoihin sopii yhdistää pitkäperjantai, kun taas ehtoollisopetuksen jälkeen olisi perusteltua viettää kiirastorstain messua.

Materiaalia tehdessä pyrin siihen, että jokainen nuori voisi tuoda oman osaamisensa suunnittelussa ja toteutuksessa hyödyksi. Samalla pyrin tekemään materiaalista monipuolisen niin, että jokainen pystyisi jumalanpalveluksessa hiljentymään ja kokemaan pyhyyttä juuri itselle luonnollisella tavalla – esimerkiksi kuunnellen, hiljentyen, itse toimien ja osallistuen, musiikin kautta tai taiteen kautta. Esimerkiksi materiaalin ohjeet jumalanpalveluksen musiikkiin, esirukouksen ja saarnan rakentamiseen ovat tehty niin, että nuoret voivat tuoda oman näkemyksensä ja osaamisensa jumalanpalvelukseen.

Materiaalin tarkoitus ei ole vain mahdollistaa nuorten osallistumista jumalanpalveluksen suunnitteluun ja toteutukseen, vaan samalla myös opettaa. Samalla se vahvistaa nuorten käsitystä siitä, mitä he jo osaavat ja antaa haastetta oppia uutta. Jokaisen luvun alussa kerrotaan, mitä jumalanpalveluksen osa, kuten uskontunnustus tai yhteinen rippi tarkoittaa, ja miksi ne ovat osa jumalanpalvelusta. Tämä myös siksi, että materiaali on tarkoitettu sekä työntekijä tiimin että rippikoululaisten käsiin. Jos nuorten halutaan osallistuvan suunnitteluun ja toteutukseen, näen erityisen tärkeänä, että he tietävät mitä tekevät, ja mikä on oleellista. Esimerkiksi

esirukouksessa tärkeintä ei välttämättä ole hienot kielelliset ilmaisut, vaan se että rukoillaan niiden asioiden puolesta, jotka ovat meille kaikille yhteisiä ja tärkeitä. Kun teoria on hallussa, ja toimita suunnataan oleellisiin asioihin, myös lopputuloksesta tulee nuorille mielekkäämpi ja puhuttelevampi.

Nuorten tekemiseen ja osallistumiseen kannustetaan ja kiinnitetään erityistä huomiota materiaalissa. Materiaalia tehdessä pyrin vahvistamaan nuorten osallisuutta ja mahdollistamaan vastuunottamista. Kaikki jumalanpalveluksien osien toteutustavat ovat sellaisia, joissa mahdollistetaan nuorten aktiivinen tekeminen ja vaikuttaminen. Osallistumalla ja tekemällä opitaan jumalanpalvelukseen. Kaava tulee pikkuhiljaa tutuksi ja eri jumalanpalveluksen osien merkitykset alkavat yhdistyä toisiinsa. Parhaassa tapauksessa nuoret oppivat näkemään jumalanpalveluksen kokonaisuutena, joka on selkeä ja turvallinen, ja johon on mukava osallistua.

Nuorten omien tavoitteiden kartoittaminen on tärkeää, sillä se vahvistaa nuoren kokemusta siitä, että rippikoulu on häntä itseä varten. Esimerkiksi jumalanpalveluksia toteutettaessa on tärkeää, että nuori ymmärtää jumalanpalveluksen olevan kokonaisuudessaan häntä varten. Jumalanpalvelukseen osallistuminen hiljentyen, laulaen, kuunnellen ja rukoillen sekä suunnittelu ja toteutus ovat nuoren oppimista ja kasvua tukevia asioita. Niiden ei tulisi tuntua pakollisilta suorituksilta, joita nuorilta vaaditaan, että läpäisee rippikoulun. Kun nuoret ovat mukana toteuttamassa jumalanpalvelusta ja saavat vastuuta, lopputuloksestakin tulee sellainen, jota voi kutsua omaksi ja yhteiseksi. Tällöin saadaan toteutettua juuri sellainen jumalanpalvelus, joka on kaikkien yhteinen, mutta johon jokainen erilainen yksilö voi osallistua itselle luonnollisella tavalla.

6.3 Kysely jumalanpalveluksista nuorille

Rippikoululaiset pääsivät vaikuttamaan rippikoulun sisältöihin ja työskentelytapoihin monin tavoin. Huhtikuussa ja toukokuussa 2018 rippikoululaiset vastasivat kyselyyn (LIITE 1), jossa kartoitettiin nuorten suhtautumista ja ennakkoasenteita jumalanpalvelukseen sekä sitä, millainen on nuorille mieluinen jumalanpalvelus. Kysely teetettiin kolmelle rippikouluryhmälle, ja siihen vastasi yhteensä 66 rippikoululaista. Kyselyyn vastatessaan nuoret olivat jo käyneet jumalanpalveluksissa osana seurakuntayhteysjaksoa. Se mahdollisti kyselyn toteuttamisen niin, ettei kenenkään tarvitse arvailla tai vastata ”kylmiltään”, vaan rehellisesti omien kokemusten ja ajatusten pohjalta. Kysely teetettiin, kun ryhmä kokoontui viikonloppuopetukseen. Viikonlopun ohjelmassa oli myös jumalanpalvelusopetusta ja oman nimikko jumalanpalveluksen suunnittelua ja toteutus.

Kysely tehtiin Google Forms -pohjalla. Valitsin Google Formsin kyselyn pohjaksi, koska se on helppokäyttöinen ja yksinkertainen, ja kokoaa ja tallentaa vastaukset automaattisesti verkkoon, josta ne löytyvät helposti. Kyselyn linkki jaettiin rippikoululaisille viikonloppuopetuksessa, jonka jälkeen rippikoululaiset vastasivat omalla puhelimella Google Forms -sovelluksessa. Kyselyn tarkoituksena oli saada selville nuorten ajatuksia siitä, millainen on hyvä jumalanpalvelus, esimerkiksi: missä pidetään, milloin pidetään, kauanko kestää ja millaista musiikkia sen tulisi sisältää. Kysely koostui kahdeksasta kysymyksestä, jotka olivat sekä monivalintakysymyksiä että avoimia kysymyksiä.

Ensimmäisen kysymyksen (Miksi jumalanpalvelusta mielestäsi vietetään?) vastauksista huomasin, että jumalanpalvelusta ei ollut vielä käsitelty opetuksessa. Monet vastauksista olivat niin sanotusti osittain oikein, esimerkiksi: ” opetetaan jumalasta/jeesuksesta ja niie elämistä”, ”Jumalan kunniaksi? Ehkä.” ja ”että pysytään yhteydessä Jumalan kaa”. Kukaan nuorista ei siis osannut tyhjentävästi vastata kysymykseen, mitä ei toki voi rippikoululaisilta odottaakaan.

Vastauksista oli kuitenkin hyötyä rippikoulun opettajille, sillä samana viikonloppuna pidettävässä jumalanpalvelusopetuksessa pystyttiin vastaamaan kyselyssä nousseisiin puutteisiin tiedoissa.

Kysyttäessä jumalanpalveluksen viihtyvyydestä nousi selvästi esille kaksi teemaa. 18 nuorista vastasi laulut, virret ja musiikki, sekä 11 vastasi aihe, sanoma tai puhe. Kolmanneksi suosituin vastaus oli ”ei mikään”, jonka vastasi yhteensä kahdeksan rippikoululaista. Näiden vastausten perusteella materiaalissa sekä käytännön toiminnassa pyrimme työtiimin kanssa ottamaan nuorten mielipiteet ja osaamisen huomioon jumalanpalvelusten musiikissa ja saarnoissa. Joka ryhmästä löytyikin innokkaita soittajia ja laulajia jokaiseen jumalanpalvelukseen. Jumalanpalvelusmateriaaliin pyrin valitsemaan jokaiselle pyhälle tuttuja, paljon laulettuja virsiä sekä veisuja nuoren seurakunnan veisukirjasta, jotta nuorten olisi helppo yhtyä musiikkiin.

Kolmanteen kysymykseen jumalanpalveluksen pituudesta rippikoululaisten täytyi valita yksi kolmesta vaihtoehdosta. 62 vastasi, että sopiva kesto jumalanpalvelukselle on noin puoli tuntia. Tämä on Iin seurakunnan rippikoulutyössä todettu toimivaksi ajaksi jo aiemmin, joten vastaukset lähinnä vain vahvistivat kokemuseräistä tietoa. Kirkossa pidettävät sunnuntain jumalanpalvelukset ovat kestoiltaan pidempiä. Se näkyi myös seuraavan kysymyksen vastauksissa, kun nuorilta kysyttiin, muuttaisivatko he jumalanpalveluksissa mitään. 18 rippikoululaisista vastasi toivovansa joko koko jumalanpalvelusten tai pelkkien puheosuuksien olevan ajallisesti lyhyempiä.

Vastapainona kyselyn viides kohta kartoitti sitä, mitä rippikoululaisten mielestä jumalanpalveluksessa ei saisi muuttaa. Suosituin vastaus oli musiikki tai virret, jonka vastasi yhteensä 12 rippikoululaista. Rippikoululaiset säilyttäisivät myös kirkkokahvit (seitsemän vastausta) ja papin (kuusi vastausta) jumalanpalveluksessa. Vastauksista voi siis päätellä, että vaikka nuoret ovat seurakuntayhteysjaksolla kokeneet jumalanpalvelukset liian pitkäveteisiksi, ovat he myös löytäneet sieltä elementtejä, joita arvostavat. Musiikin merkitys nousi jälleen esille.

Kysyttäessä, millainen musiikki sopii jumalanpalvelukseen, vastauksista erottui selvästi yksi teema. Yhteensä 26 nuorta vastasi, että hengellinen musiikki, virret, kirkkomusiikki tai gospel-musiikki sopivat jumalanpalvelukseen. Suurin osa nuorista siis vastasi hengellisen musiikin kuuluvan jumalanpalvelukseen, vaikka nuoret ilmaisivatkin asian eri sanoin vastatessaan. Kymmenen nuorista vastasi rauhallisen musiikin kuuluvan jumalanpalvelukseen. Näiden perusteella materiaalin lauluehdotukset kirkkovuoden pyhille valittiin virsikirjasta sekä vuoden 2015 nuoren seurakunnan veisukirjasta.

Seuraava kysymys käsitteli jumalanpalveluksen paikkaa: missä haluaisit viettää jumalanpalvelusta? 28 nuorta vastasi haluavansa viettää jumalanpalvelusta kirkossa. Vastaukset vahvistivat käsitystä sakraalitilan merkityksestä myös leiriolosuhteissa. Jos valmista jumalanpalveluselämälle tarkoitettua tilaa ei ole, sellaisen voi onneksi rakentaa nuorten kanssa. Materiaalista löytyy ohjeet jumalanpalvelustilan valmisteluun, mutta myös ideoita jumalanpalveluksen viettämiseen muualla kuin kirkkotilassa.

Viimeisen kysymyksen vastaukset kertovat, mitä nuoret itse haluaisivat tehdä jumalanpalveluksessa. Tämän kysymyksen kohdalla nuorilla oli mahdollisuus valita yksi tai useampi vaihtoehto. 31 nuorista vastasi soittamalla tai laulamalla, 22 keräämällä kolehtia, seitsemän lue-malla tekstejä, kuusi avustamalla ehtoollisella ja 43 kuuntelemalla. Nuorilla oli rippikoulussa mahdollisuus osallistua kaikkiin näihin jumalanpalveluksen tehtäviin paitsi kolehdin keräämiseen, sillä leirijumalanpalveluksissa ei kerätty kolehtia. Lisäksi nuoret saivat kokeilla liturgina toimimista ja osallistua saarnaan.

7 PALAUTE

Palaute kerättiin kahdelta Iin seurakunnan nuorisotyönohjaajalta sähköpostitse (LIITE 2). Palautteen perusteella työntekijät olivat tyytyväisiä materiaaliin, ja työ oli ollut hyödyllinen.

Työntekijät kokivat, että materiaalista oli hyötyä rippileirien suunnittelun kannalta. Suunnittelu helpottui, koska kaikki tarvittava materiaali oli samojen kansien sisällä. Suurimmaksi avuksi oli koettu jumalanpalvelusten musiikkiehdotukset ja valmiit saarnat. Työ oli koettu helppokäyttöiseksi ja selkeäksi. Selkeyttä toi saman jumalanpalveluskaavan toistuminen läpi materiaalin sekä kirkkovuoden mukaan kulkeva järjestys. Kaiken tarvittavan asian koettiin löytyvän helposti. Työntekijät olivat sitä mieltä, että materiaalissa näkyi nuorilähtöisyys. Etenkin saarnoihin ja nuorten veisukirjojen hyödyntämiseen oltiin tyytyväisiä.

Materiaalin vaikutuksesta nuorten oppimiseen vastattiin epävarmasti. Nuorten toimimisen eri tehtävissä jumalanpalveluksessa ajateltiin tukevan oppimista. Merkittävimmän vaikutuksen ajateltiin kuitenkin loppupeleissä olevan työntekijöillä ja isosilla, sekä heidän asenteillaan. Materiaalin koettiin vahvistavan nuorten osallisuutta. Työntekijän näkökulmasta aikaa säästy nuorten kanssa tekemiseen ja harjoitteluun. Nuorten osallistaminen vaatii hyvää etukäteissuunnittelua, johon materiaalin koettiin vastaavan. Materiaalin koettiin antavan mahdollisuuksia ja neuvoja, jotka madalsivat kynnyksiä ottaa nuoria mukaan. Työntekijät kertoivat, että nuorten oli helpompi rakentaa omia osuuksiaan jumalanpalvelukseen materiaalin avulla. Eri-tyisesti esirukouspohja koettiin toimivana.

Työntekijät eivät kokeneet, että materiaalista olisi puuttunut jotain merkittävää, mutta vaihtoehtoisia saarnanäytelmiä tai -draamoja toivottiin. Lisäksi työntekijät kokivat, että voivat itse kehittää materiaalia jatkossa esimerkiksi lisäämällä omia saarnoja. Jatkossa työntekijät aikoivat myös lisätä musiikkiehdotuksia mm. virsikirjan lisävihosta ja muista vastaavista kirjoista. Materiaalia aiottiin käyttää ja hyödyntää jatkossakin.

8 POHDINTA

Opinnäytetyön suurin haaste oli suunnitella käyttövalmis materiaali, joka kuitenkin jättää tilaa nuorten osallisuudelle. Tavoitteena ei siis ollut tuottaa täysin valmista pohjaa, joka kertoo mitä ja miten tehdään, vaan materiaali joka mahdollistaa nuorten vaikuttamisen ja osallistumisen. Opinnäytetyö kuitenkin sisältää paljon valmista materiaalia, kuten saarnoja. Se, että jumalanpalvelukseen voidaan ottaa myös valmiita palasia, mahdollistaa paneutumisen niihin asioihin, joihin nuoret ilmaisevat kiinnostustaan eniten. Kun voidaan valita esimerkiksi juuri valmis saarna, saavat nuoret keskittyä vaikkapa jumalanpalveluksen musiikin suunnitteluun ja harjoitteluun.

Jumalanpalvelus on oleellinen osa kristityn elämää ja siten myös rippikoulua. Jumalanpalveluksen toteuttamiseen osallistuminen voi auttaa nuorta löytämään oman tavan toteuttaa hengellisyyttään. Jokin jumalanpalveluksen osa, aihe tai symboliikka voi osoittautua tärkeäksi oman hengellisen elämän hoitamisen kannalta. Kun nuori löytää edes pienenkin asian jumalanpalveluksesta, johon kiinnittyä, nuoren spiritualiteetti ja seurakuntayhteys alkavat muodostua ja vahvistua. Kun jumalanpalvelus tulee tutuksi ja luonnolliseksi tilaisuudeksi, siihen on helpompi osallistua myös rippikoulun jälkeen.

Kysymysten esittäminen ja niihin vastausten etsiminen ovat osa rippikoulua. Nuori voi löytää sekä kysymyksiä että vastauksia osallistuessaan rippikoulun hengelliseen elämään. Jumalanpalveluksessa, etenkin rukouksessa ja ehtoollisella nuori saa tuoda itsensä kaikkine ajatuksiineen, ihmettelyineen ja epäilyineen Jumalan eteen. Rippikoulu on elämistä Jumalan silmien edessä koko ajan, mutta jumalanpalvelukset tarjoavat erityisen tilanteen pysähtyä Jumalan eteen. Oman spiritualiteetin toteuttaminen jumalanpalveluksessa on äärimmäisen tärkeää niin elävän seurakuntayhteyden löytämisen kuin uskon vahvistumisenkin kannalta.

LÄHTEET

- Holopainen, J. 2008. Hengellisestä matkasta ja matkakumppanuudesta. Teoksessa J. Porkka. Johdatus kristilliseen kasvatukseen. Helsinki: LK-kirjat, 355-376.
- Jolkkonen, J. 2004. Rippikoulu ja konfirmaatio luterilaisen kasteteologian näkökulmasta. Teoksessa H. Aaltonen, L. Pruuki & P. Saarainen (toim.) Rippikoulun käsikirja. Helsinki: Kirjapaja, 9-34.
- Ketola, K. 2010. Suomalaisten spiritualiteetti. Uusi henkisyys luterilaisen hengellisyyden haastajana. Teoksessa M. Hytönen (toim.) Minä uskon? Jumala-usko 2010-luvulla. Tampere: Kirkon tutkimuskeskus, 140-160.
- Kinnunen, S. 2011. Lapsen usko. Miten tukea lapsen hengellistä kasvua? Helsinki: Uusi tie Oy.
- Koivisto, J., Paalanen H. & Siukonen A. 2010. Ihan sama – eilen tänään ja ikuisesti. Opettajan opas. Helsinki: LK-kirjat.
- Kokkonen, J. 2009. Rippikoulun paikallisuunnitelmat Helsingin ja Espoon hiippakunnissa. Teoksessa T. Innanen & K. Niemelä (toim.) Rippikoulun todellisuus. Porvoo: Suomen ev.-lut-kirkon julkaisuja, 35-60.
- Kotila, H. 2003. Ajan pyhittäminen. Teoksessa S. Häyrynen, H. Kotila & O. Vatanen. Spiritualiteetin käsikirja. Helsinki: Kirjapaja, 235-244.
- Kotila, H. 2003. Spiritualiteetti – ajankohtainen näkökulma. Teoksessa S. Häyrynen, H. Kotila & O. Vatanen. Spiritualiteetin käsikirja. Helsinki: Kirjapaja, 13-26.
- Lindfors, H. 2008. Perinne elämäksi. Teoksessa J. Porkka. Johdatus kristilliseen kasvatukseen. Helsinki: LK-kirjat, 255-282.
- Muhonen, M. & Tirri, K. 2008. Mitä on kristillinen kasvatust? Teoksessa J. Porkka (toim.) Johdatus kristilliseen kasvatukseen. Helsinki: LK-kirjat, 63-82.
- Niemelä, K. & Koivula, A. 2006. Uskonnollinen kasvatust sillanrakentajana. Teoksessa T. Mikola, K. Niemelä & J. Petterson (toim.) Urbaani usko. Nuoret aikuiset, usko ja kirkko. Tampere: Kirkon tutkimuskeskus, 163-177.
- Palvelkaa Herraa iloiten. Jumalanpalveluksen opas. 2009. Kirkkohallituksen julkaisuja, 9.
- Pruuki, L. 2010. Rippikoulun pikkujättiläinen. Helsinki: LK-kirjat.

Raunio, A. 2003. Onko olemassa luterilaista spiritualiteettia? Teoksessa O-P. Vainio (toim.) Johdatus luterilaisen spiritualiteetin teologiaan. Helsinki: Kirjapaja, 11-38.

Sariola, Y. Jumalanpalveluksen käsikirja. 2001. Helsinki: Kirjapaja.

Suuri Ihme – rippikoulusuunnitelma. 2017. Kuopio: Suomen ev.-lut. kirkon julkaisuja.

Tuominen, H. 2003. Elän ja hengitän – nuoren spiritualiteetti. Teoksessa T. Paananen & H. Tuominen. Nuorisotyön käsikirja. Helsinki: Kirjapaja, 35-54.

KYSELY JUMALANPALVELUKSESTA RIPPIKOULULAISILLE

1. Miksi Jumalanpalvelusta mielestäsi vietetään?

2. Mikä tekee Jumalanpalveluksesta viihtyisän/mielenkiintoisen?

3. Mikä on sopiva kesto jumalanpalvelukselle?
 - n. 30 min.
 - n. 60 min.
 - n. 90 min.
4. Muuttaisitko jotain jumalanpalveluksessa, mitä?

5. Mitä jumalanpalveluksessa ei saisi muuttaa?

6. Millainen musiikki sopii jumalanpalvelukseen?

7. Millaisessa paikassa haluaisit viettää jumalanpalvelusta?

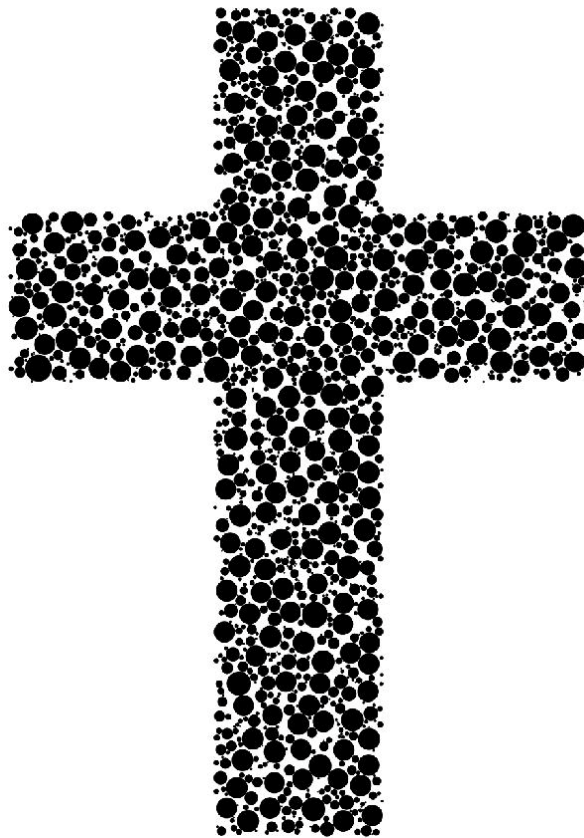
8. Miten voisit itse osallistua jumalanpalvelukseen?
 - Laulamalla tai soittamalla
 - Keräämällä kolehtia
 - Lukemalla tekstejä
 - Ehtoollisella avustamalla
 - Kuuntelemalla
 - Muu, miten? _____

PALAUTEKYSELY JUMALANPALVELUSMATERIAALISTA TYÖNTEKI- JÖILLE

1. Oliko materiaalista hyötyä rippileirien suunnittelun kannalta?
2. Oliko materiaalia helppo käyttää?
3. Miten materiaalin sisältö kohtasi nuoren maailman?
4. Tukiko materiaali nuorten oppimista?
5. Vahvistiko materiaali nuorten osallisuutta?
6. Mitä materiaalista puuttui?
7. Mitä muuttaisit materiaalissa?
8. Avoin sana – muuta palautetta materiaalista ja sen käytöstä? Aitoko hyödyntää materiaalia tulevaisuudessa?

LEIRIJUMIS – MIKSI JA MITEN?

APUKÄSI JUMALANPALVELUSTEN VALMISTELUUN JA TOTEUTUKSEEN

IIN SEURAKUNTA

SISÄLLYS

LUKIJALLE	2
OSA I: JUMALANPALVELUS RIPPIKOULUSSA	3
LEIRIJUMALANPALVELUKSEN KAAVA	4
JUMALANPALVELUSTILAN VALMISTELU	5
JOHDANTOSANAT	6
YHTEINEN RIPPI	7
PÄIVÄN TEKSTIT, EVANKELIUMI JA SAARNA	8
USKONTUNNUSTUS	9
YHTEINEN ESIRUKOUS	10
JUMALANPALVELUKSEN MUSIIKKI	12
EHTOOLLINEN RIPPIKOULUSSA	13
OSA II: KIRKKOVUODEN JUMALANPALVELUKSIA	14
ENSIMMÄINEN ADVENTTISUNNUNTAI	14
JOULUPÄIVÄ	18
KIIRASTORSTAI	21
PITKÄPERJANTAI	24
PÄÄSIÄISPÄIVÄ	27
HELATORSTAI	30
HELLUNTAI	33
MIKKELINPÄIVÄ	36
PYHÄINPÄIVÄ	39
TUOMIOSUNNUNTAI	42
ERILAISET TOTEUTUKSET	45

LUKIJALLE

Hei!

Tämä vihko on tehty avuksi kiireisen leirielämän keskelle, rippileirien jumalanpalvelusten suunnitteluun. Se on tarkoitettu niin työntekijöiden, isosten kuin rippikoululaistenkin käytettäväksi. Täältä löydät materiaalia ja ideoita jumalanpalvelusten suunnitteluun ja toteuttamiseen. Materiaalia tehdessä on pyritty painottamaan nuorten osallisuutta suunnittelussa ja toteutuksessa: valmista jumalanpalvelusta et siis täältä löydä.

Tässä teoksessa on kaksi osaa: ensimmäinen osa sisältää eri jumalanpalveluksen osien lyhyitä selityksiä: miksi me teemme jumalanpalveluksessa näin? Selitysten jatkoksi on ideoita ja malleja, joiden tarkoitus on tukea nuoria ja työntekijöitä yhteisen jumalanpalveluksen muodostamiseen.

Toinen osa sisältää kirkkovuoden pyhiin sidonnaisia tietoja ja sisältöjä: liturgiset värit, kynttilöiden määrä, lauluehdotukset, päivän tekstit, valmiin saarnatekstin sekä näkökulmia saarnatekstin kirjoittamiseen rippikoululaisten kanssa.

”Taivasten valtakunta on kuin sinapinsiemen, jonka mies kylvi maahansa. Se on pienin kaikista siemenistä, mutta kun sen taimi kasvaa täyteen mittaansa, se on puutarhan kasveista suurin. Lopulta se on kuin puu, niin että taivaan linnut tulevat ja pesivät sen oksille”

- *Jeesus Nasaretilainen*

OSA I: JUMALANPALVELUS RIPPIKOULUSSA

Miksi? Rippikoulun tavoite on vahvistaa nuorten uskoa kolmiyhteiseen Jumalaan ja varustaa heitä elämään kristittyinä. Samoihin tavoitteisiin tulisi pyrkiä rippikoulun jumalanpalveluksessa. Jumalanpalveluksessa nuoret saavat oppia omasta uskostaan ja Jumalasta, mutta myös kokea pyhyyttä ja yhteyttä Jumalaan ja oppia hoitamaan hengellistä elämäänsä. Jumalanpalveluksessa yhdistyy oppiminen ja oman hengellisen elämän löytäminen ja hoitaminen. Yhteinen jumalanpalvelus voimaannuttaa ja antaa eväitä kristittyinä elämiseen.

Suuri Ihme -rippikoulusuunnitelma 2017:

”Kun nuoret pääsevät itse suunnittelemaan ja toteuttamaan jumalanpalvelusta, sen aarteet avautuvat heille. He oppivat, miten liturgia, saarna, musiikki, taide, kirkkotila ja yhteisö liittyvät yhteen. Jumalanpalvelus, rukous ja hartauselämä eivät ole vain sanoja tai puhetta, vaan esim. myös liikettä, tekemistä, osallistumista, olemista, laulamista, luovaa ilmaisua, suunnittelemista, pohtiimista ja keskustelua. Jumalanpalvelukseen kasvetaan osallistumalla ja tekemällä. Ristinmerkin tekemien, kuumartamine tai polvistuminen voivat tänä päivänäkin olla nuorile merkittäviä tapoja rukoilla.”

Miten? Jumalanpalvelusten toteuttaminen yhdessä nuorten kanssa tukee nuorien mahdollisuutta osallistua, tulla kuulluksi ja vaikuttaa. Kannustaminen ja innostaminen on avain nuorten osallistamiseen – ketään ei saa pakottaa. Kuitenkin jokaiselle löytyy varmasti mieleinen tehtävä, jossa saa käyttää omia lahjojaan ja vahvuuksiaan hyödyksi. Rippikoulussa saa oppia sekä onnistumisten että epäonnistumisten kautta.

Kaikki rippikoulun sisällöt, myös jumalanpalvelukset, tulisi rakentaa niin että nuori kokee niiden liittyvän hänen omaan elämäänsä. Nuoren motivaation kannalta on tärkeää, että nuori saa vaikuttaa, kehittää itseään ja kokea hyötyvänsä opittavasta asiasta. Rohkaisevan palautteen antaminen vahvistaa nuoren minäkuvaa ja kannustaa jatkamaan oppimista.

LEIRIJUMALANPALVELUKSEN KAAVA

- ALKUVIRSI
- VUOROTERVEHDYS
- JOHDANTOSANAT
 - SYNNINTUNNUSTUS
 - SYNNINPÄÄSTÖ
- YHTEINEN RIPPI
- KIITOSVIRSI
- PÄIVÄN RUKOUS
- PÄIVÄN TEKSTIT
- VIRSI
- EVANKELIUMI
- SAARNA
- USKONTUNNUSTUS
- (VIRSI)
- ESIRUKOUS
- ISÄ MEIDÄN
- HERRAN SIUNAUS
- LOPPUVIRSI

JUMALANPALVELUSTILAN VALMISTELU

Ennen jumalanpalvelusta valitaan tila, jossa jumalanpalvelus pidetään. Tilan tulee olla valmistettu ja rauhoitettu hyvissä ajoin ennen jumalanpalvelusta. Tilan valmistelu voi kuulua koko leirille, tai rippikoululaisista ja isosista voidaan muodostaa niin sanottu suntioryhmä.

Suntioryhmällä on eniten tekemistä ennen ja jälkeen jumalanpalveluksen. Suntioyhmä siistii tilan, järjestelee kirkonpenkit paikalleen, tekee ja ripustaa virsitaulun, jakaa virsikirjat sekä valmistelee alttarin. Suntioyhmästä voidaan valita yhdyshenkilö, joka tarkistaa muilta jumalanpalveluksen toteuttajilta esimerkiksi päivän virret, liturgisen värin ja tekstit. Suntioyhmä huolehtii myös kynttilöiden sytytyksen ja päivän tekstien merkitsemisen.

Alttarilla tulee olla:

- Risti
- Raamattu
- Alttariliina
- Kirkkopyhän värin mukaiset alttarivaatteet
- Kirkkopyhän määräämä määrä kynttilöitä
- Alttaritaulu

Jumalanpalveluksen jälkeen suntioyhmä siivoaa jumalanpalvelustilan, purkaa alttarin, vie tavarat paikoilleen ja kerää virsikirjat.

HOX! Jumalanpalvelusta ei tarvitse aina pitää samassa tilassa, tai edes sisällä. Leirillä on mahdollisuus rakentaa leirikirkko ulos tai sisälle. Jumalanpalveluksen vieminen uuteen tilaan voi avata mahdollisuuden ihan uudenväliselle pyhän kokemiselle.

JOHDANTOSANAT

Miksi? Liturgi lausuu johdantosanat. Niiden tehtävä on kertoa seurakunnalle päivän aihe, sekä ketkä ovat toteuttamassa jumalanpalvelusta. Myös jumalanpalveluksen erityispiirteet, kuten ehtoollisen vietto, voidaan mainita johdantosanoissa. Johdanto sanojen lopussa seurakuntaa kehoitetaan sitä seuraavaan synnintunnustukseen.

Miten? Johdantosanat voidaan muotoilla vapaasti. Valmiita esimerkkejä johdantosanoista löytyy jumalanpalvelusten kirjasta.

Pohja johdantosanoille 1:

Rakkaat ystävät. Tänään olemme kokoontuneet viettämään _____ jumalanpalvelusta. Aiheena on _____. Jumalanpalvelusta ovat tänään toteuttamassa yhdessä rippikoulu-
lulaiset, isokset ja leirin työntekijät. Liturgina toimii _____, musiikista vastaavat
_____ ja saarnan toimittaa _____.

Olemme saaneet kasteen Jumalan lapsiksi. Hänen lapsinaan saamme turvautua häneen niin ilossa kuin surussa. Saamme myös tunnustaa syntimme hänelle, ne joista tiedämme ja ne joista emme. Hiljennymme nyt yhteiseen synnintunnustukseen.

Pohja johdantosanoille 2:

Tervetuloa tämän päivän leirijumalanpalvelukseen. Tänään vietämme _____ jumalan-
palvelusta, jonka aiheena on _____. Jumalanpalvelusta on ollut toteuttamassa
_____. Olemme kokoontuneet Jumalan eteen ru-
koilemaan, kuulemaan Sanaa ja tunnustamaan uskomme. Jumala on pyhä, mutta olemme
tehneet syntiä Häntä, toisiamme ja itseämme vastaan. Voimme rohkeina ja luottavaisina
tunnustaa syntimme jumalalle näin sanoen:

YHTEINEN RIPPI

Miksi? Yhteisessä ripissä seurakunta palaa kasteen armoon sekä valmistautuu Jumalan sanan kuulemiseen ja ehtoollisen viettoon. Yhteinen rippi sisältää synnintunnustuksen ja synninpäästön. Synnintunnustuksessa seurakunta tunnustaa syntinsä Jumalalle, jonka jälkeen seuraa synninpäästö ja aamen. Aamen voidaan joko lausua tai laulaa.

Miten? Valmiita synnintunnustuksia löytyy virsikirjan jumalanpalvelusliitteestä numeroilla 700-714. Synnintunnustusta voidaan jaksottaa hiljentymisellä, rukouslauseella tai laulun säkeistöllä. Synnintunnustuksena voidaan käyttää myös virttä tai muuta kristillistä laulua. Sopivia lauluja synnintunnustukseksi ovat esimerkiksi:

- Virsi 279: 1-5
- Virsi 288
- Virsi 289
- NSV 2015: 62 Näinkö tulla nyt saan
- NSV 2015: 56 Synnintunnustus

Synninpäästön lausuu yhteistä rippiä johtava pappi. Seurakunta ottaa synninpäästön vastaan lausumalla tai laulamalle aamen. Synninpäästön yhteydessä voi myös tehdä ristinmerkin. Jos synnintunnustuksena käytetään virttä 279, voidaan säkeistöt 6-7 laulaa synninpäästönä.

HOX! Saman synnintunnustuksen käyttäminen läpi koko rippikoulun luo yhtenäisyyttä ja selkeyttää jumalan palveluksen kaavaa. Synnintunnustukseen on myös helpompi yhtyä, kun sen oppii ulkoa!

PÄIVÄN TEKSTIT, EVANKELIUMI JA SAARNA

Miksi? Jumalanpalveluksessa luetaan Raamatun tekstejä. Jumalan sanan kuuleminen synnyttää uskon. Evankeliumikirjasta löytyy jokaiselle kirkkovuoden pyhäpäivälle tekstit. Ensimmäinen lukukappale on Vanhasta Testamentista, ja toinen Uudesta testamentista. Lukukappaleen luvun jälkeen lukija lopettaa sanomalla ”Tämä on Jumalan sana” johon seurakunta vastaa ”Jumalalle kiitos”. Lukukappaleiden väliin voidaan liittää vastaus, joka voi olla lukukappaleeseen liittyvä psalmi tai laulu.

Raamatun luku huipentuu evankeliumiin, jota noustaan kuulemaan seisoen. Evankeliumin lukee liturgi tai saarnaaja. Evankeliumin lukija ilmoittaa esimerkiksi: ”nouskaamme kuulemaan pyhää evankeliumia”. Lukija toteaa evankeliumin jälkeen ”tämä on pyhä evankeliumi, johon seurakunta vastaa lausuen tai laulaen ”Ylistys sinulle, Kristus”.

Saarnassa ei vai ihminen puhu Jumalasta, vaan Jumala itse puhuu saarnaajan kautta. Saarna nousee päivän evankeliumista. Tämän oppaan toisesta osasta löytyy valmiita saarnatekstejä sekä näkökulmia saarnan tekoon kymmenelle kirkkovuoden pyhälle.

HOX! Tekstinluvun yhteydessä voidaan esittää kuvaelma esimerkiksi päivän evankeliumista!

Miten? Saarnan rakentaminen yhdessä rippikoululaisten kanssa voi avata uusia näkökulmia evankeliumiin niin saarnan pitäjälle kuin rippikoululaisillekin.

Esimerkki saarnan tekemisestä rippikoululaisten kanssa:

Ryhmä rippikoululaisia saa luettavakseen päivän evankeliumin. Rippikoululaisten tehtävä on keksiä 3-5 kysymystä evankeliumista. Kaikki kysymykset ovat hyviä ja sallittuja, kunhan ne liittyvät evankeliumiin! Kysymykset voivat olla hyvin yksityiskohtaisia (Mitä tämä sana tarkoittaa? Miksi Jeesus nousi juuri kolmantena päivänä kuolleista?) tai käsitellä suuria kokonaisuuksia (Miksi Jeesus nousi kuolleista?). Kysymyksiin vastaamalla saadaan saarna, jossa käsitellään päivän evankeliumin pääkohtia ja samalla vastataan aidosti siihen, mitä rippikoululaiset haluavat kuulla.

USKONTUNNUSTUS

Miksi? Uskontunnustus noustaan lausumaan yhteen ääneen saarnan jälkeen ikään kuin aameneksi: totisesti, näin uskomme. Uskontunnustus kertoo, mitä Jumala on meille lahjoittanut ja mitä hän tekee meidän hyväksemme. Yhteinen uskontunnustus tukee meitä silloin, kun oma uskomme horjuu. Uskontunnustusta johtaa liturgi, saarnaaja tai avustava pappi.

Miten? Uskontunnustuksena voidaan käyttää myös virttä tai muuta sopivaa laulua. Esimerkkejä sopivasta musiikista uskontunnustukseksi:

- virsi 167
- virsi 171
- NSV 2015: 68 Pohjalainen uskontunnustus
- NSV 201t: 67 Minä uskon

HOX! Uskontunnustuksen voi toteuttaa myös liikkein. Liikuttava hartaus -kirjasta löytyy ohjeet liikunnalliselle uskontunnustukselle. Ohjeet löytyvät myös videona youtubesta QR-koodin takaa:

YHTEINEN ESIRUKOUS

Miksi? Yhteisessä esirukouksessa seurakunta rukoilee yhteisten asioiden puolesta: kristillisen kirkon, seurakunnan, evankeliumin leviämisen, esivallan, julkisen vallankäytön, rauhan, vaikeuksissa ja heikossa asemassa olevien, ja ajankohtaisten asioiden puolesta. Esirukoukseen voi sisällyttää myös hiljaista rukousta, jonka aikana seurakuntalaiset voivat rukoilla omien asioidensa ja läheistensä puolesta. Esirukouksen aikana tai sitä ennen ilmoitetaan kastetut, kuolleet ja kuulutetut tai avioliiton solmineet. Esirukoukseen voidaan liittää myös rukous kolehdin keräyskohteen puolesta.

Miten? Yhteinen esirukous valmistellaan yhdessä seurakuntalaisten kanssa. Valmistelussa otetaan huomioon esirukouspyynnöt, toteutustapa ja rukouksen rakenne. Esirukouspyyntöjä kootaan ennen jumalanpalvelusta esimerkiksi esirukouslaatikkoon. Jumalanpalvelusten kirjasta löytyy yhteisiä esirukouksia ja esirukousaiheita, joita voi käyttää mallina.

Esirukouspyyntöjä varten nuoret voivat askarrella esirukouslaatikon. Esirukouslaatikon paikka ilmoitetaan kaikille, ja sen yhteyteen jätetään kynä ja paperia, joihin voi kirjoittaa esirukouspyynnöt.

HOX! Esirukouspyyntöjä voi kerätä myös aiheittain, esimerkiksi erivärisillä helmillä tai kivillä, joilla jokaisella on oma merkityksensä (vihreä terveyden puolesta, sininen rauhan puolesta, punainen lähimmäisen jne.)

Pohja esirukoukselle:

Rukoilemme yhteisten asioiden puolesta.

Rakas Jumala, tuomme sinulle yhteiset huolestamme, toivomme ja kiitoksemme.

Haluamme rukoilla _____, _____ ja _____ puolesta.

Anna meille, esivallalle ja kirkon päättäjille viisautta toimia niin, että Sinun tahtosi toteutuisi maailmassa.

Toivomme, että _____, _____ ja _____.

Sinä tiedät ajatuksemme ja sydämemme kaipuun. Kuule siis myös hiljainen rukouksemme.

Sinä olet luonut maailman, ja kaiken mitä siinä on.

Jumala, kiitämme sinua _____, _____ ja _____.

Siunaa meitä, lähimmäisiämme ja koko maailmaa. Amen.

Esirukouksen voi kirjoittaa myös seuraavien kysymysten pohdinnan kautta:

- Mistä olet huolissasi?
- Mitä elämässäsi on vasta tapahtunut?
- Mitkä tapahtumat ovat olleet vasta uutisissa?
- Mikä maailmassa on hyvin?
- Mikä maailmassa pitäisi olla toisin?
- Mitä vuoden aikaa eletään?
- Mitä maailma tarvitsisi?
- Miten Jumala voi auttaa?
- Mitä Jumala on tehnyt puolestasi?
- Mistä olet kiitollinen?
- Ketkä tarvitsevat erityistä suojelua?
- Mikä on nyt päätöksen alla politiikassa?

JUMALANPALVELUKSEN MUSIIKKI

Miksi? Musiikki on Jumalan lahjaa ihmisille. Se osa jokaisen ihmisen elämää, se yhdistää ihmisiä kielimuurinkin yli. Musiikilla on ihmiseen kokonaisvaltainen vaikutus, ja siksi se on olennainen osa myös jumalanpalvelusta ja hengellistä elämää. Virret ja muut hengelliset laulut välittävät Jumalan luomistyötä ja Jumalan tekoja. Ihmisten kyky luoda musiikkia on osa Jumalan luomistyötä. Musiikin sanoitukset kertovat Jumalasta, Hänen teoistaan ja kristityn elämästä. Rippikoulussa musiikki on tärkeässä roolissa, sillä se tuottaa mielihyvää, vahvistaa hengellisyyttä ja lisää osallisuuden kokemusta. Se myös avaa rippikoulun teologisia sisältöjä nuorille tavalla, joihin he voivat kokea liittyvänsä.

Rippikoulun musiikilla on myös tulevaisuus näkökulma. Musiikki on soitettua ja laulettua rukousta Jumalalle. Musiikin kautta nuori voi löytää sisältöjä hengelliseen elämäänsä. Musiikki myös varustaa nuorta seurakuntaelämään ja jumalanpalvelukseen osallistumiseen.

Miten? Musiikilla voidaan elävöittää ja täydentää jumalanpalveluksen eri osia; rukousta, synnintunnustusta, uskontunnustusta tai vaikkapa saarnaa. Jokainen voi osallistua jumalanpalveluksen musiikin suunnitteluun ja toteutukseen. Musiikki kuuluu jokaiselle, joten on tärkeää, että ei painoteta vain taitoja vaan myös kiinnostusta osallistumista musiikkiin. Jokainen saa käyttää lahjojaan hyväkseen ja jokainen saa oppia. Rippikoululainen voi osallistua Jumalanpalvelusmusiikin suunnitteluun ja toteutukseen esimerkiksi seuraavissa tehtävissä:

- Virsien ja hengellisten laulujen valitseminen
- Esilaulaminen Jumalanpalveluksessa
- Soittaminen ja laulaminen

HOX! Nuorista voi koota rippileirillä bändin, joka soittaa jumalanpalveluksissa. Bändissä tarvitaan niin soittajia kuin laulajia. Nuoria voi kehottaa ottamaan leirille mukaan omia soittimiaan. Kun nuoret saavat yhdessä ohjaajan tai kanttorin kanssa valita musiikin, harjoitella ja soittaa, nuorten osallisuus vahvistuu ja jumalanpalveluksesta saadaan nuorten näköinen.

EHTOOLLINEN RIPPIKOULUSSA

Miksi? Ehtoollinen on Jeesuksen itsensä asettama sakramentti, jossa muistamme Jeesuksen ristinkuolemaa ja vastaan otamme Hänet ja syntien anteeksiannon leivässä ja viinissä. Ehtoollinen on hengellinen ateria, joka uudistaa ja yhdistää meitä. Ehtoollisella käyminen on jatkumoa kasteessa alkaneelle hengelliselle elämälle.

Ehtoollinen on olennainen osa jumalanpalveluselämää niin rippikoulussa kuin sen jälkeenkin. Rippikoulussa nuoret opettelevat ja osallistuvat ehtoolliselle yhdessä ohjaajien ja toisten nuorten kanssa. Kun ehtoollisopetusta annetaan jo rippikoulun alkuvaiheessa, voidaan ehtoollisen merkitykseen syventyä ja palata aina ennen yhteistä messua.

Miten? Ehtoolliselle osallistuminen on aina vapaaehtoista. Ehtoollispöytään voi aina tulla myös vastaanottamaan siunauksen. Ensimmäinen ehtoolliselle osallistuminen voi olla nuoren hengellisen minän löytämisen kannalta merkittävä tekijä. Jumalanpalveluksen toteuttajien vastuulla on huolehtia siitä, että pyhän kohtaaminen ehtoollisella on aina turvallista ja hoitavaa. Musiikin merkitystä tässäkin asiassa ei saa aliarvioida. Jumala puhuu myös musiikin kautta, minkä vuoksi messussa soitettavaan ja laulettavaan musiikkiin tulee kiinnittää huomiota.

HOX! Ehtoollisopetuksen ja ehtoolliselle valmistautumista voi nuorten kanssa opetella leipomisen yhteydessä. Ehtoollisleivän valmistaminen yhteiseen messuun konkretisoi sitä, että pyhyden kohtaaminen ei tapahdu vain harvinaisissa yksittäisissä hetkissä, vaan arjessa. Kristittyinä eläminen on arjen jakamista Jumalan kanssa.

Ap.t. 2: 42 – 47:

Seurakunta kuunteli ja noudatti uskollisesti apostolien opetusta. Uskovat elivät keskinäisessä yhteydessä, mursivat yhdessä leipää ja rukoilivat. Pelko leivis ihmisten keskuuteen, ja apostolien kätten kautta tapahtui monia ihmeitä ja tunnustekoja. Uskovat pysyttelivät yhdessä, ja kaikki oli heille yhteistä. He myivät talonsa ja tavaransa, ja rahoista jaettiin kaikille sen mukaan kuin kukin tarvitsi. Joka päivä he uskollisesti kokoontuivat temppeliin, ja kodeissaan he yhdessä mursivat leipää ja aterioivat riemullisin ja vilpittömin mielin. He ylistivät Jumalaa ja olivat koko kansan suosiossa, ja päivä päivältä Herra liitti heidän joukkoonsa niitä jotka pelastuivat

OSA II: KIRKKOVUODEN JUMALAPALVELUKSIA

Tästä alkaa materiaalin toinen osa, kirkkovuoden jumalanpalvelukset. Tähän on koottu kymmenen kirkkovuoden pyhän

- lauluehdotukset
- liturginen väri
- alttarikynttilöiden määrä
- lukukappaleet
- evankeliumi
- saarna
- sekä näkökulmia saarna kirjoitukseen nuorten kanssa.

ENSIMMÄINEN ADVENTTISUNNUNTAI

LAULUEHDOTUKSET:

- Virsi 1 Hoosianna
- Virsi 13 Nyt sytytämme kynttilän
- Virsi 15 Tiellä ken vaeltaa
- Virs 30 Maa on niin kaunis
- Virsi 338 Päivä vain ja hetki kerrallansa
- NSV 2015: 54: 1-2 Betlehemin tähti
- NSV 2015: 80 Rauhanruhtinas
- NSV 2015: 113 Nimellesi kiitos

I Lukukappale: Jes. 62: 10-12

II Lukukappale: Room. 13: 11-14

NÄKÖKULMIA SAARNAN KIRJOITUKSEEN RIPPIKOULULAISTEN KANSSA:

- Adventti muistuttaa meitä siitä, että Jumala on lähellä. Missä tilanteissa tai paikoissa olette tunteneet Jumalan läsnäolon?
- Kun Jeesus ratsasti Jerusalemiin aasilla, toteutui Sakarjan kirjan profetia Kuninkaan tulemisesta. Miten Jeesusta vastassa olleet ihmiset valmistautuivat vastaanottamaan Kuninkaan? Miten me voimme valmistautua Kuninkaan tuloon?

ENSIMMÄISEN ADVENTTISUNNUNTAIN SAARNA: ODOTUS

Evankeliumi: Matt. 21: 1-19

Kun he lähestyivät Jerusalemiä ja olivat tulossa Betfageen Öljymäelle, Jeesus lähetti edeltä kaksi opetuslastaan ja sanoi heille: "Menkää tuolla näkyvään kylään. Siellä on aasintamma kiinni sidottuna ja varsa sen vierellä; löydätte ne heti. Ottakaa ne siitä ja tuokaa minulle. Jos joku sanoo teille jotakin, vastatkaa, että Herra tarvitsee niitä mutta palauttaa ne pian."

Näin tapahtui, jotta kävisi toteen tämä profeetan sana:

- Sanokaa tytär Siionille:

Katso, kuninkaasi tulee!

Hän tulee luoksesi lempeänä,

ratsastaen aasilla,

työjuhdan varsalla.

Opetuslapset lähtivät ja tekivät niin kuin Jeesus oli käskenyt. He toivat aasin ja varsan ja panivat niiden selkään vaatteitaan, ja Jeesus istuutui aasin selkään. Ihmisiä oli hyvin paljon, ja he levittivät vaatteitaan tielle, toiset katkoivat puista oksia ja levittivät tielle niitä. Ja ihmisjoukko, joka kulki hänen edellään ja perässään, huusi:

- Hoosianna, Daavidin Poika!

Siunattu olkoon hän, joka tulee Herran nimessä!

Hoosianna korkeuksissa!

Adventin aikaa leimaa odotuksen ilmapiiri. Kohta koittaa joulu, Jeesuksen syntymäjuhla. Oikeastaan ihmiselämään, ei vain adventtiin, kuuluu aika paljon odottamista. Jokainen meistä on varmaan joskus koulussa odottanut tunnin päättymistä ja välitunnin alkamista. Kaupungilla kävellessä voi nähdä ihmisiä pysäkeillä odottamassa linja-autoa. Jotkut superfanit saattavat leiriytyä elokuvateatterin eteen ja odottaa päiviä elokuvansa ensi-iltaa tai lippujen myynnin alkamista. Meillä jokaisella on varmasti kotona joku, joka odottaa meitä päivän jälkeen kotiin. Me odotamme, ja meitä odotetaan.

Odotukseen liittyy tiettyä jännitystä ja mysteeriiä. Mitä sieltä joulupaketista paljastuu? Mitä hän tulee tapahtumaan? Jännitys saa meidät kiirehtimään päämäärää kohti entistä kärsimättömämmin.

Päivän evankeliumissa saimme kuulla osan Jeesuksen matkasta Jerusalemiin. Voi tuntua hassulta lukea Raamatusta jo aikuisen Jeesuksen elämästä, kun kirkkovuodessa elämme aikaa, jolloin vasta odotamme Jeesus-vauvan syntymää.

Jeesus käski opetuslasten hakea aasin ja varsan, ja niin opetuslapset tekivät. Tuohon aikaan, eikä liiaksi nykyäänkään, aasi ei ollut hirveän arvostettu eläin. Toki aasilla oli käytännöllistä arvoa, nimittäin se oli työeläin. Mutta kuninkaat, hallitsijat tai muut ihmisten joukossa arvostetut henkilöt eivät ratsastaneet aaseilla. Jeesus ei ratsastanut Jerusalemiin maallisten valtioiden tavoin, valtaa, voimaa ja suuruutta puhkuen, vaan nöyrästi aasilla. Vaikka Jeesus saapui Jerusalemiin pienieleisesti, vastaanotto oli suurenmoinen. Häntäkin oli odotettu – Jumalan

poika saapuu Jerusalemiin! Ihmiset levittivät palmun oksia hänen jalkojensa juureen ja huusivat "hoosianna!". Palmunoksien levitys oli osoitus kunnioituksesta, ja hoosianna oli riemu- ja ylistyshuuto odotetulle messiaalle.

Kaiken tämän odotuksen keskellä elämme samalla paaston aikaa. Paastoon sisältyy toki odotus, mutta myös pysähtyminen. Paaston avulla valmistaudumme tulevaan juhlaan. Yksi paaston tarkoitus on raivata tilaa Jumalalle luopumalla jostain hetkeksi. Adventin aikaan voi pysähtyä miettimään, mistä minä voisin hetkeksi luopua, jotta tekisin paremmin tilaa Jumalalle, ja pysähtyisin kuuntelemaan häntä. Ehkäpä kokeilisin perinteistä paastoa, ja luopuisin jostain tietystä ruuasta? Tai television katselusta? Sosiaalisesta mediasta? Päihteistä? Tai kulutuksesta – jos tänä jouluna en toivokaan mitään materiaalista lahjaksi.

Joka tapauksessa, odotuksen ja jatkuvan tulevaan kiiruhtamisen keskellä meillä on lupa pysähtyä tähän hetkeen ja muistaa, mitä Jumala on tehnyt hyväksemme. Laskemmepa öitä tai päiviä joulun, se tulee joka vuosi uudelleen. Ja joka vuosi saamme vastaanottaa saman Jumalan lahjan, Hänen poikansa Jeesuksen Kristuksen.

JOULUPÄIVÄ

LAULUEHDOTUKSET:

- Virsi 16 Jeesus Kristus meille nyt
- Virsi 19 Syntyi tänne Jumala
- Virsi 21 Enkeli taivaan
- Virsi 27 Juhlimaan tulkaa
- Virsi 30 Maa on niin kaunis
- Virsi 31 Ei valtaa kultaa loistoa
- NSV 2015: 52 Enkelten laulu
- NSV 2015: 53 Tulkoon joulu
- NSV 2015: 55 Jouluyönä
- NSV 2015: 80 Rauhanruhtinas

I Lukukappale: Jes. 52: 7-10

II Lukukappale: 1. Joh. 1: 1-4 tai 1. Joh. 4: 9-16

NÄKÖKULMIA SAARNAN KIRJOITUKSEEN RIPPIKOULULAISTEN KANSSA:

- Kristus tuli valoksi maailmaan, pimeyden keskelle sen vastavoimaksi. Miten pimeys ja valo näkyvät meissä, ympäristössämme ja koko maailmassa?
- Jeesukseen uskomalla saamme tulla Jumalan lapsiksi. Mitä tarkoittaa olla Jumalan lapsi? Miten se eroaa meidän biologisista perhesiteistämme?

JOULUPÄIVÄN SAARNA: MAAILMAN VALO

Evankeliumi: Joh. 1: 1-14

Alussa oli Sana.

*Sana oli Jumalan luona,
ja Sana oli Jumala.*

Jo alussa Sana oli Jumalan luona.

Kaikki syntyi Sanan voimalla.

*Mikään, mikä on syntynyt,
ei ole syntynyt ilman häntä.*

*Hänessä oli elämä,
ja elämä oli ihmisten valo.*

Valo loistaa pimeydessä,

pimeys ei ole saanut sitä valtaansa.

Tuli mies, Jumalan lähettämä, hänen nimensä oli Johannes. Hän tuli todistajaksi, todistamaan valosta, jotta kaikki uskoisivat siihen. Ei hän itse ollut tuo valo, mutta valon todistaja hän oli.

*Todellinen valo, joka valaisee jokaisen ihmisen,
oli tulossa maailmaan.*

*Maailmassa hän oli,
ja hänen kauttaan maailma oli saanut syntynsä,
mutta se ei tuntenut häntä.*

*Hän tuli omaan maailmaansa,
mutta hänen omansa eivät ottaneet häntä vastaan.*

*Mutta kaikille, jotka ottivat hänet vastaan,
hän antoi oikeuden tulla Jumalan lapsiksi,
kaikille, jotka uskovat häneen.*

*He eivät ole syntyneet verestä,
eivät ruumiin halusta,
eivät miehen tahdosta,
vaan Jumalasta.*

*Sana tuli lihaksi
ja asui meidän keskellämme.*

*Me saimme katsella hänen kirkkauttaan,
kirkkautta, jonka Isä ainoalle Pojalle antaa.*

Hän oli täynnä armoa ja totuutta.

Draama:

Tarvikkeet: kynttilä ja tulitikut, leipä, kompassi tai kartta, "paimensauva", kruunu

Näyttelijöitä tähän draamaan tarvitaan kuusi, ja yksi saarnan lukija Näyttelijät asettuvat riviin.

Ensimmäinen lukee oman vertauksensa, tekee siihen kuuluvan liikkeen ja jatkaa lukemalla sen selityksen. Näin jatketaan rivin loppuun asti.

Noin 2000 vuotta sitten Betlehemissä pienessä tallissa syntyi pieni Jeesus -niminen vauva.

Nyt, 2000 vuotta myöhemmin lähes kolmasosa maailman väestöstä vielä juhlii tuota päivää.

Miksi joulu on meille ja monelle muulle niin suuri ja odotettu juhla?

Jeesus usein puhui itsestään vertauksin. Seuraavassa draamassa kuulemme näitä Jeesuksen vertauksia, joiden kautta Jeesus itse kertoo, miksi Hänen saapuminen maailmaan on meille tärkeä juhla.

Minä olen elämän leipä. (Murtaa leivästä palan) Joka tulee minun luokseni, ei koskaan ole nälissään, ja joka uskoo minuun, ei enää koskaan ole janoissaan.

Minä olen tie, totuus ja elämä. (Asettaa kompassin/kartan sydämmelleen) Ei kukaan pääse Isän luo muuten kuin minun kauttani.

Minä olen hyvä paimen. (Kolauttaa paimensauvalla maahan) Oikea paimen, joka panee henkensä alttiiksi lampaiden puolesta.

Minä olen ylösnousemus ja elämä. (Osoitetaan sormella taivaaseen) Joka uskoo minuun, elää, vaikka olisi kuollut.

Minä olen kuningas. (Asettaa kruunun päähänsä) Sitä varten minä olen tullut tähän maailmaan, että todistaisin totuuden puolesta.

Minä olen maailman valo. (Sytyttää kynttilän) Se joka seuraa minua, ei kulje pimeässä, vaan hänellä on elämän valo.

Vertauksia käytetään silloin, kun sanat yksin eivät riitä kuvailemaan Jumalaa. Jeesuksessa me kohtaamme ilosanoman ja Jumalan rakkauden. Sana tuli lihaksi, jotta me tuntisimme tosi Jumalan. Kristus on maailman valo, joka ohjaa meitä Jumalan yhteyteen ja vie meitä pois pimeydestä.

KIIRASTORSTAI

LAULUEHDOTUKSET:

- Virsi 224 Oi Jeesus, leipä elämän
- Virsi 228 Vaiti kaikki palvokaamme
- Virsi 230 Lahjoistas, Jeesus
- Virsi 300 Jeesuksen muisto ihana
- Virsi 332: Herraa hyvää kiittäkää
- Virsi 338: Päivä vain ja hetki kerrallansa
- Virsi 474 Nyt Herrallemme kiitoksen
- NSV 2015: 69 Pyhä ja puhdas Vapahtaja
- NSV 2015: 70 Tässä pöydässä

I Lukukappale: Jes. 25: 6-10

II Lukukappale: Ap. t. 2: 42-47

NÄKÖKULMIA SAARNAN KIRJOITUKSEEN RIPPIKOULULAISTEN KANSSA:

- Jeesus tiesi jo ehtoollista asettaessaan, että tulee kärsimään ristinkuoleman. Miksi Jeesus asetti ehtoollisen sakramentin ennen kuolemaansa? Mitä tarkoitetaan, kun ehtoollisesta puhutaan lahjana?
- Ehtoollinen on yhteyden ateria. Mitkä asiat erottavat ihmisiä toisistaan? Mikä on se ehtoollisen yhteys – mikä on se syvin asia, mikä kristittyjä yhdistää?

KIIRASTORSTAIN SAARNA: YHTEINEN ATERIA

Evankeliumi: Luuk. 22: 14-22

Kun hetki koitti, Jeesus kävi aterialle yhdessä apostolien kanssa. Hän sanoi heille: "Hartaasti olen halunnut syödä tämän pääsiäisaterian teidän kanssanne ennen kärsimystäni. Sillä minä sanon teille: enää en syö pääsiäisateriaa, ennen kuin se saa täyttymyksensä Jumalan valtakunnassa." Hän otti käsiinsä maljan, kiitti Jumalaa ja sanoi: "Ottakaa tämä ja jakakaa keskenänne. Minä sanon teille: tästedes en maista viiniköynnöksen antia, ennen kuin Jumalan valtakunta on tullut."

Sitten hän otti leivän, siunasi, mursi ja antoi sen opetuslapsilleen sanoen: "Tämä on minun ruumiini, joka annetaan teidän puolestanne. Tehkää tämä minun muistokseni." Aterian jälkeen hän samalla tavoin otti maljan ja sanoi: "Tämä malja on uusi liitto minun veressäni, joka vuodatetaan teidän puolestanne. Mutta tälle samalle

pöydälle ojentaa yhdessä minun kanssani kätensä myös minun kavaltajani. Ihmisen Poika lähtee täältä juuri niin kuin hänen on määrä lähteä, mutta voi sitä, josta tulee hänen kavaltajansa!”

Äiti: Anne ja Aapo! Nyt käsienpesun kautta syömään!

Anne: Joo joo. Ihan justiinsa, aloittakaa vaan jo ilman mua!

Aapo: Ihan kohta, mulla on peli kesken!

Äiti: Kuulitko Jamppa, tällaista tämä aina on! Sano nyt sinäkin lapsille, että tulevat syömään.

Isä: Noniin, nyt vilkkaasti pöytään!

(Lapset saapuvat ruokapöytään)

Anne: Miksi meidän pitää aina syödä yhdessä? Mulla on omiakin menoja ja mä tiedän, että myös teillä on omia hommia hoidettavana. Ettekö te ole tänään lähdössä sinne vesijumppaan?

Isä: No ollaan, ollaan, vaan siksipä juuri syödään nyt yhdessä, kun ei ehditä sitten illempana näkemään toisiamme. Ja onhan tässä ruuan äärellä ihan kiva vaihtaa päivän kuulumiset.

Äiti: Niin, ja kyllähän itse Jeesus Kristuskin vietti yhteistä ateriaa opetuslastensa kanssa! Ei ole vain meidän perheen tapa tämä yhdessä syöminen.

Aapo: No joo, ja minkälaiset tavat sillä Jeesuksellakin oli! Sehän pesi niiden opetuslasten jalkoja kesken sen aterian!

Anne: No voi tollo. Sehän pesi niiden jalat näyttääkseen nöyryyttä, osoittaakseen olevansa palvelijan asemassa. Ja sen jälkeen se sano, että meidän pitäisi tehdä samoin! Siis palvella toisiamme. Ei siinä mistään jalkasienen poistosta ollut kyse.

Äiti: Juuri näin. Samalla tavalla, kuin me kokoonnumme yhdessä syömään, kristityt kokoontuvat yhteiselle aterialle eli ehtoolliselle. Ehtoollispöydässä koetaan yhteyttä Jeesukseen ja toisiin kristittyihin. Eikä vain niihin kristittyihin, jotka käyvät silloin ehtoollisella vaan ihan kaikkiin maailman kristittyihin, jo kuolleisiinkin.

Aapo: Aijjaa. No mutta miksi siellä ehtoollisella aina otetaan viiniä ja leipää? Eihän mekään syödä joka viikko samoja ruokia.

Isä: Noh, ehtoollinen on Jeesuksen itsensä asettama sakramentti eli pyhä toimitus. Ensimmäisellä ehtoollisella kiirastorstaina Jeesus ja opetuslapset joivat viiniä ja jakoivat leipää. Jeesus sanoi, että leivässä ja viinissä on hänen ruumiinsa ja verensä, jotka annetaan meidän puolesta.

Anne: Jeesus taisi silloin jo tietää kuolevansa ristillä. Siksi ehtoollisella nautitaan aina viiniä ja leipää, Jeesuksen muistoksi.

Aapo: No pitäisköhän meidänkin sitte joskus käydä siellä ehtoollisella.

Isä: Sehän ois hyvä idea. Kiitos ruuasta, nyt meidän täytyy lähtä jumpalle!

PITKÄPERJANTAI

LAULUEHDOTUKSET:

- Virsi 54 Käykäämme nyt Jerusalemiin
- Virsi 67 Tulkaa kaikki, katsokaatte
- Virsi 70 Kun katson ristin ihmettä
- Virsi 78 Vieraalla maalla kaukana
- Virsi 960 Maksettu on / NSV 2015: Riihikirkkohymni
- NSV 2015: 46 Tahdon muistaa pitkäperjantain
- NSV 2015: 51 Voi hänen rakkauttaan

ALTARI:

- Liturginen väri: musta
- Ei kynttilöitä

I Lukukappale: Jes. 53

II Lukukappale: Hepr. 5: 7-10 tai Gal. 6: 14

NÄKÖKULMIA SAARNAN KIRJOITUKSEEN RIPPIKOULULAISTEN KANSSA:

- Kristus on kuollut meidän edestämme ja sovittanut syntimme. Mitkä ihmisten synnit tuntuvat liian pahoilta tai vääriltä anteeksiannettaviksi? Mitä se kertoo Jumalan rakkaudesta ja armosta, että Jeesukseen uskoville kaikki on kuitenkin luvattu anteeksiannetuksi?
- Ihmiset ovat perisyntien alaisia, ja jatkavat synnin tekemistä tiedostamattaankin. Jumala on oikeudenmukainen ja tuomitsee pahat teot. Jeesus oli ainut Jumalalle kelpaava sijaisuhri hyvittämään meidän syntimme. Miltä anteeksianto tuntuu? Missä tilanteessa ihminen ansaitsee anteeksiannon? Onko anteeksiantaminen helppoa?

PITKÄPERJANTAIN SAARNA: JEESUKSEN KUOLEMA

Evankeliumi: Joh. 19: 16-30

Jeesusta lähdettiin viemään. Kantaen itse ristiään hän kulki kaupungin ulkopuolelle paikkaan, jota kutsutaan Pääkallonpaikaksi, heprean kielellä Golgata. Siellä sotilaat ristiinnaulitsivat Jeesuksen ja kaksi muuta hänen kanssaan, yhden kummallekin puolelle ja Jeesuksen heidän keskelleen. Pilatus oli kirjoittanut taulun, joka kiinnitettiin ristiin. Siinä oli sanat: "Jeesus Nasaretilainen, juutalaisten kuningas." Monet juutalaiset lukivat kirjoituksen, sillä paikka, missä Jeesus ristiinnaulittiin, oli lähellä kaupunkia. Teksti oli kirjoitettu hepreaksi, latinaksi ja kreikaksi. Juutalaisten ylipapit sanoivat Pilatukselle: "Älä kirjoita: 'Juutalaisten kuningas.' Kirjoita, että hän on sanonut: 'Minä olen juutalaisten kuningas.'" Pilatus vastasi: "Minkä kirjoitin, sen kirjoitin."

Ristiinnaulittuaan Jeesuksen sotilaat ottivat hänen vaatteensa ja jakoivat ne neljään osaan, kullekin sotilaalle osansa. He ottivat myös paidan, mutta kun se oli saumaton, ylhäältä alas samaa kudosta, he sanoivat toisilleen: "Ei revitä sitä. Heitetään arpaa, kuka sen saa." Näin kävi toteen tämä kirjoituksen sana:

- He jakavat keskenään vaatteeni ja heittävät puuvustani arpaa.

Juuri näin sotilaat tekivät. Jeesuksen ristin luona seisoivat hänen äitinsä ja tämän sisar sekä Maria, Klopak-sen vaimo, ja Magdalan Maria. Kun Jeesus näki, että hänen äitinsä ja rakkain opetuslapsensa seisoivat siinä, hän sanoi äidilleen: "Nainen, tämä on poikasi!" Sitten hän sanoi opetuslapselle: "Tämä on äitisi!" Siitä hetkestä lähtien opetuslapsi piti huolta Jeesuksen äidistä.

Jeesus tiesi, että kaikki oli nyt saatettu päätökseen. Jotta kirjoitus kävisi kaikessa toteen, hän sanoi: "Minun on jano." Siellä oli astia täynnä hapanviiniä. Sotilaat kastoivat siihen sienen ja nostivat sen iisoppiruo'on päässä Jeesuksen huulille. Jeesus joi viinin ja sanoi: "Se on täytetty." Hän kallisti päänsä ja antoi henkensä.

Tänään vietämme kirkkovuoden pyhää, jolloin kirkko on puettu mustaan. Musta on liturgisista väreistä harvinaisin, sillä sitä käytetään vain pitkäperjantaina ja hiljaisena lauantaina. Musta on surun, murheen, katoavaisuuden ja kuoleman väri. Pitkäperjantain evankeliumista luemme Jeesuksen maallisen elämän viimeisistä hetkistä. Ristille naulitseminen on karu ja tuskainen tapa kuolla. Niin kuitenkin täytyi tapahtua, jotta Jeesuksen tehtävä toteutuisi.

Pekka Simojoki on kirjoittanut laulun nimeltä Tahdon muistaa pitkäperjantain. Tuo laulu löytyy myös nuoren seurakunnan veisukirjasta. Laulakaamme nyt sen ensimmäinen säkeistö ja kertosaie:

Kolme ristiä karheaa, hautakummulla kohoaa. Kahden ryövärin keskelle, Jeesus tuomittiin ristille. Tahdon muistaa pitkäperjantain, anteeksi syntini minäkin sain. Tahdon muistaa pitkäperjantain. Rakkaus vain mursi kuoleman lain.

Kun Jeesus naulattiin ristille kahden ryövärin keskelle. Keskipaikka oli yleensä vaarallisimmalle, eli Jeesus oli Golgatalla pääräkollinen. Ristiinnaulitsemiseen kuului tapa kirjoittaa tuomio laattaan tuomitun pään päälle kaikille nähtäväksi. Jeesuksen laatta luki "Jeesus Nasarettiläinen, juutalaisten kuningas". Jeesuksen laatta erosi kuitenkin muista, sillä se kirjoitettiin kolmella kielellä. Tarkoitus oli, että kaikki pystyvät omalla äidinkielellään lukemaan rikoksen, ja halveksimaan väärin tekijää. Puinen risti, johon Jeesus naulattiin ei kuitenkaan ollut tappion puu vaan voiton puu. Yhdessäkään evankeliumissa pitkäperjantain tapahtumissa ei

käytetä sanoja ”Jeesus kuoli”. Sen sijaan käytetään ilmaisuja ”antoi henkensä”, tai ”isä, sinun käsiisi minä uskon henkeni”. Teloittajat ehkä luulivat ottaneensa Jeesuksen hengen, mutta todellisuudessa hän antoi sen takaisin Isälleen.

Jatketaan laulamista toisesta säkeistöstä:

Kuka päätöksen tehnyt on? Miksi tuomittiin viaton? Emme tunteneet Jumalaa. Pahuutemme hän kantaa saa. Tahdon muistaa pitkäperjantain, anteeksi syntini minäkin sain. Tahdon muistaa pitkäperjantain. Rakkaus vain mursi kuoleman lain.

On hyvä kysymys, kuka on tehnyt päätöksen Jeesuksen kuolemasta. Juudas luovutti Jeesuksen kuolemaan ensimmäisenä, sitten Kaifas, Pilatus ja lopulta teloituksen tehneet sotilaat. He kaikki toimivat Jumalan suunnitelman mukaisesti, sillä Jumala itse oli määrännyt, että Jeesuksen tulisi kuolla. Se oli Jeesuksen tehtävä, ja vain Jeesus oli kelpaava ristille. Jeesus eli synnitöntä, oikeaa elämää. Kukaan muu ei pysty samaan kuin Jumalan poika. Ainoastaan viaton uhri voi kantaa muiden synnit. Jeesuksen viimeiset sanat ristillä ”se on täytetty” viittaavat hänen tehtävänsä. Kun alussa Jumala loi maailman, hän lepäsi seitsemäntenä päivänä. Jeesus sovitti syntimme ja loi uutta. Kun se oli tehty, hän kallisti päänsä ja lepäsi.

Lauletaan vielä viimeinen säkeistö:

Katson ristiä Jeesuksen. Katson ihmettä rakkauden. Kanssa tuomitun ryövärin häneen turvaudun minäkin. Tahdon muistaa pitkäperjantain, anteeksi syntini minäkin sain. Tahdon muistaa pitkäperjantain. Rakkaus vain mursi kuoleman lain.

Tänään katsoessamme ristiä me muistamme Jeesuksen tekemää sovitustyötä. Se on rakkauden ihme. Jumala on rakastanut maailmaa niin paljon, että antoi ainoan poikansa, ettei yksikään, joka häneen uskoo joutuisi kadotukseen vaan saisi iankaikkisen elämän. Vain Jeesus oli kelpaava ristinuhri, mutta Jeesuksen puoleen voi kääntyä kuka vain. Vaikka kuinka pyrkisimme elämään synnittä, emme pysty siihen. Hän ottaa vastaan tuomitun ryövärin, epäilevän rippikoululaisen ja lainkuuliaan ateistin. Jokainen on Jeesukselle kelpaava, sillä meidän syntivelkamme on maksettu ristillä.

PÄÄSIÄISPÄIVÄ

LAULUEHDOTUKSET:

- Virsi 88 Lensi maahan enkeli
- Virsi 90 Kristus nousi kuolleista
- Virsi 96 Kuoleman kahleet murtanut
- Virsi 104 Pilvimuurista valo välähtää
- Virsi 105 Aurinkomme ylös nousi
- NSV 2015: 48 Jeesus voitti kuoleman vallan
- NSV 2015: 49 Hän ei ole enää täällä
- NSV 2015: 50 Soi kiitoslaulut
- NSV 2015: 115 Sydämemme laulaa
-

I Lukukappale: Hoos. 6: 1-3 tai Jes. 25: 8-9

II Lukukappale: 1. Kor. 5: 6-8

NÄKÖKULMIA SAARNAN KIRJOITUKSEEN RIPPIKOULULAISTEN KANSSA:

- Jeesuksen kuoleman jälkeen opetuslapset olivat ymmärrettävästi murtuneita. Se, että Jeesus on voittanut kuoleman vallan tarkoittaa sitä, että meitäkin odottaa ylösnousemus ja iankaikkinen elämä. Opetuslapset alkoivat ymmärtää tämän vasta ylösnousemuksen jälkeen. Millaista toivoa ylösnousemus toi opetuslasten elämään? Miten se sama toivo näkyy nykyään kristittyjen elämässä?
- Kristillisen uskon ydin on Kristuksen ylösnousemuksessa. Muissa uskonnoissa ja kulttuureissa palvotaan menehtyneiden vainajien tai opettajien hautapaikkoja. Miten ylösnousemus tekee kristinuskosta uniikin? Miten kristityt suhtautuvat kuolemaan?

PÄÄSIÄISPÄIVÄN SAARNA: YLÖSNOUSEMUS

Matt. 28: 1-8

*Sapatin päätyttyä, viikon ensimmäisen päivän koittaessa, tulivat Magdalan Maria ja se toinen Maria katso-
maan hautaa. Äkkiä maa alkoi vavahdella ja järistä, sillä Herran enkeli laskeutui taivaasta. Hän tuli haudalle,
vieritti kiven pois ja istuutui sille. Hän oli hohtava kuin salama ja hänen vaatteensa olivat valkeat kuin lumi.
Vartijat pelästyivät häntä niin, että alkoivat vapista ja kaatuivat maahan kuin kuolleet.
Enkeli kääntyi naisten puoleen ja sanoi: "Älkää te pelätkö. Minä tiedän, että te etsitte ristiinnaulittua Jeesusta.
Ei hän ole täällä, hän on noussut kuolleista, niin kuin itse sanoi. Tulkaa katsomaan, tuossa on paikka, jossa hän
makasi. Menkää kiireesti sanomaan hänen opetuslapsilleen: 'Hän on noussut kuolleista. Hän menee teidän edel-
länne Galileaan, siellä te näette hänet.' Tämä oli minun sanomani teille."*

Naiset lähtivät heti haudalta, yhtäikaa peloissaan ja riemuissaan, ja riensivät viemään sanaa Jeesuksen opetuslapsille.

On totta, että kun Mariat menivät katsomaan Jeesuksen hautaa, he menivät sinne surumielin. Heidän rakas Jeesuksensa oli kuollut, menetetty. He tunsivat ikävää ja surua. He olivat toivottomia.

Ei ole totta, että haudalta naiset lähtivät haudalta surullisina. Enkelin viesti ja tyhjä hauta antoivat heille uuden tunteiden pyörremyrskyn: riemua, pelkoa ja hämmennystä. Niissä tunteissa he lähtivät viemään ilosanomaa eteenpäin.

On totta, että naiset eivät haudalle matkatessaan odottaneet ihmettä. He olivat matkalla haudalle voitelemaan ruumista, mikä oli siihen aikaan tapana. Kuitenkin, kaikki mitä haudalla tapahtui, oli täysin odottamatonta. Enkeli ja tyhjä hauta olivat ihme, jota naiset saivat todistaa.

Ei ole totta, että Jeesus olisi ollut tavallinen ihminen. Hän kyllä tunsu ihmiselämän onnistumiset ja vastoinkäymiset, mutta hän oli todellinen Jumalan poika. Jeesuksen Jumaluudesta kertoivat hänen opetuksensa Jumalasta, hänen ihmeteot ja ainut oikein eletty synnitön elämä. Ylösnousemus todistaa Jeesuksen olleen Jumalan poika.

On totta, että kristyt käyttävät ristiä Jeesuksen muistoksi. Risti on kristinuskon tärkein ja käytetyin symboli, joka on saanut alkunsa Jeesuksen ristinkuolemasta. Tänään risti ei muistuta meitä kuolemasta, vaan se muistuttaa meitä voitosta pahan vallasta.

Ei ole totta, että Jeesuksen voiton jälkeen voimme elää synnitöntä elämää. Teemme syntiä itseämme, toisiamme ja Jumalaa vastaan. Tahdomme noudattaa Jumalan tahtoa ja elää hyvää elämää, mutta emme pysty siihen. Joka päivä tarvitsemme uutta armoa.

On totta, että Jumalan rakkaus meitä kohtaan ei koskaan lopu. Vaikka epäröisimme, kulksimme harhaan tai tulisimme hylätyiksi, Jumala ei koskaan hylkää meitä.

Ei ole totta, että pimeys saa vallan maailmassa. Vaikka näemme kärsimyksen, epäoikeudenmukaisuuden ja synnin jäljet maailmassa, näemme myös valon, joka on kirkkaampi kuin mikään pimeys.

On totta, että tänään on suuri juhlan ja ilon päivä. Mustat alttarivaatteet ovat vaihtuneet valkoisen riemun väriin, sillä valo on voittanut pimeyden. Ylösnousemus merkitsee meille sitä, että Jeesus on avannut tien kuolemasta elämään, pahuudesta hyvyyteen.

On totta, että Jeesus Kristus on noussut kuolleista, ja elää.

HELATORSTAI

LAULUEHDOTUKSET:

- Virsi 108 Oi suuri Voiton ruhtinas
- Virsi 110 Polvistu eteen Herrasi
- Virsi 306 Jeesus, kruunun kirkkaan
- Virsi 332 Herraa hyvää kiittää
- Virsi 420 Nyt soikoon taivas kiitostaan
- NSV 2015: 31 Kaksi tavallista kättä
- NSV 2015: 64 Tänään häneen uskon
- NSV 2015: 102 Tule kaikeksi mulle

I Lukukappale: Dan. 7: 13-14

II Lukukappale: Ap. t. 1: 1-11 tai Ef. 4: 7-15

NÄKÖKULMIA SAARNAN KIRJOITUKSEEN RIPPIKOULULAISTEN KANSSA:

- Kristus on korotettu taivasiin. Sieltä hän hallitsee kaikkea Isänsä, kaikkivaltiaan oikealta puolelta. Millainen on hyvä hallitsija? Millainen hallitsija Jeesus on? Mitä kristityt kaipaavat hallitsijaltaan?
- Jeesus rukoili, että meissä pysyisi Jumalan rakkaus, jotta Jeesus pysyisi meissä. Millaista Jumalan rakkaus on, ja eroaako se jotenkin ihmisten tarjoamasta rakkaudesta? Mitä Jeesus tarkoittaa sillä, että hän pysyy meissä?

HELATORSTAIN SAARNA: YHTEYS JEESUKSEEN

Evankeliumi: Joh. 17: 24-26

Jeesus rukoili ja sanoi:

”Isä, minä tahdon, että ne, jotka olet minulle antanut, olisivat kanssani siellä missä minä olen. Siellä he näkevät minun kirkkauteni, jonka sinä olet antanut minulle, koska olet rakastanut minua jo ennen maailman luomista. Vanhurskas Isä, maailma ei ole sinua tuntenut, mutta minä tunnen, ja nämä, jotka ovat tässä, ovat tulleet tietämään, että sinä olet lähettänyt minut. Minä olen opettanut heidät tuntemaan sinun nimesi ja opetan yhä, jotta heissä pysyisi sama rakkaus, jota sinä olet minulle osoittanut, ja jotta minä näin pysyisin heissä.”

Tänään helatorstaina olemme kokoontuneet muistamaan Kristuksen taivaaseenastumista. Sana "taivaaseenastuminen" voi herättää paljon kysymyksiä. Miten Jeesus astui taivaaseen, ja missä se taivas oikein on?

Uskontunnustuksessa sanotaan "nousi kolmantena päivänä kuolleista, astui ylös taivaisiin, istuu Isän, kaikkivaltiaan oikealla puolella, ja on sieltä tuleva tuomitsemaan eläviä ja kuolleita". Kun Jeesus oli ristinkuolemansa jälkeen noussut kuolleista, hän ilmestyi vielä opetuslapsille viimeisiä kertoja, ja lupasi olla kanssamme kaikki päivät maailman loppuun asti. Sen jälkeen Jeesus astui taivaisiin.

Saat lähteä pienelle ajatusmatkalle. Ota hyvä asento, jossa tuntuu, että voit hiljentyä. Voit nyt sulkea silmäsi.

Kuvittele sanaa taivas. Mitä mieleesi nousee ensimmäisenä? (*tauko*) Mitä näet? (*tauko*) Mitä kuulet? (*tauko*) Mitä haistat? (*tauko*) Mitä tunnet? (*tauko*) Miten taivas eroaa muusta maailmasta? Kuvittele vielä, kenen kanssa olet taivaassa.

Voit nyt avata silmäsi.

Kun me kirkossa puhumme taivaasta, emme tarkoita silmin nähtävää sinistä pilvitaivasta. Me puhumme jostain yliluonnollisesta, ja käytämme siitä sanaa taivas, koska se on jotain jota emme voi fyysisin aistein täällä maan päällä. Ajatellessamme Jeesuksen taivaaseen astumista, aivomme usein alkavat välittömästi piirtää kuvaa Jeesuksesta astelemassa taivaaseen – astuiko Jeesus taivaaseen polkua pitkin vai kenties portaita kiiveten? Voimme vain kuvitella millainen taivas lienee, mutta todellisuudessa sen täytyy olla jotain vielä ihmeellisempää, erityisempää ja suurempaa – niin kuin Jumalammekin.

Jeesuksen taivaaseen astuminen tarkoittaa, että hän on aisteiltamme piilossa, sillä emme voi nähdä tai kuulla häntä täältä. Jeesus ei kuitenkaan ole sydämeltämme piilossa. Jeesus on pitänyt lupauksensa olla kanssamme kaikki päivät maailman loppuun asti. Jeesus on läsnä rakkaudellaan, lämmöllään ja armollaan joka päivä elämässämme, myös tässä jumalanpalveluksessa. Saamme jo nyt sydämässämme tuntea pienen palan taivaasta.

Tunteaksemme Jeesuksen, meidän ei siis tarvitse avata silmiämme tai korviamme, vaan sydämemme. Voimme nähdä Jeesuksen luomakunnassa ja toisissa ihmisissä. Hänen seuraajinaan myös meillä on tehtävä viedä sanomaa Hänestä eteenpäin. Voimme myös itse heijastaa Kristuksen kirkkautta tässä maailmassa. Sanoihan Jeesus itse: " Minä olen opettanut heidät tuntemaan sinun nimesi ja opetan yhä, jotta heissä pysyisi sama rakkaus, jota sinä olet minulle osoittanut, ja jotta minä näin pysyisin heissä."

HELLUNTAI

LAULUEHDOTUKSET:

- Virsi 111 Oi Pyhä Henki, Herramme
- Virsi 113 Oi Pyhä Henki, vahvista
- Virsi 125 Kosketa minua, Henki
- Virsi 168 Suo, Herra, sama Henki
- Virsi 484 Totuuden Henki
- Virsi 567 Ah, kuinka kevät hohtaa
- NSV 2015: 42 Tule, Pyhä Henki
- NSV 2015: 43 Puolustaja
- NSV 2015: 97 Pyhän kosketus

ALTARI:

- Liturginen väri: punainen
- Kuusi kynttilää

I Lukukappale: Hes. 36: 24-28

II Lukukappale: Ap.t. 2: 1-13

NÄKÖKULMIA SAARNAN KIRJOITUKSEEN RIPPIKOULULAISTEN KANSSA:

- Jumala on läsnä keskellämme kaiken aikaa Pyhän Hengen kautta. Missä voi tilanteissa tai paikoissa tuntea pyhyttä? Onko pyhyden kohtaaminen harvinaista?
- Pyhä Henki lahjoittaa meille uskon. Kiitos siitä kuuluu Jumalalle. Miten usko näkyy elämässämme: ihmissuhteissamme, arjessa, juhlassa, vastoinkäymisissä ja onnistumisissa?

HELLUNTAIN SAARNA: PYHÄN HENGEN VAIKUTUS

Evankeliumi: Joh 14: 23-29

Jeesus sanoi opetuslapsilleen:

”Jos joku rakastaa minua, hän noudattaa minun sanaani. Minun Isäni rakastaa häntä, ja me tulemme hänen luokseen ja jäämme asumaan hänen luokseen. Se, joka ei minua rakasta, ei noudata minun sanaani - mutta sana, jonka te kuulette, ei ole minun omani, vaan Isän, joka on minut lähettänyt.

Tämän minä olen puhunut teille nyt, kun vielä olen teidän luonanne. Puolustaja, Pyhä Henki, jonka Isä minun nimessäni lähettää, opettaa teille kaiken ja palauttaa mieleenne kaiken, mitä olen teille puhunut.

Minä jätän teille rauhan. Oman rauhani minä annan teille, en sellaista jonka maailma antaa. Olkaa rohkeat, älkää vaipuko epätoivoon. Kuulittehan, mitä sanoin: minä menen pois, mutta tulen taas teidän luoksenne. Jos

rakastaisitte minua, te iloitsisitte siitä, että minä menen Isän luo, sillä Isä on minua suurempi. Olen puhunut tästä jo nyt, jotta te uskoisitte, kun se tapahtuu.”

Jeesus, Jumalan poika syntyi ihmiseksi maailman päälle. Maallisen elämänsä aikana Jeesus paransi sairaita, opetti ja kastoi ihmisiä, kertoi Jumalasta ja teki ihmetekoja. Jeesuksen tehtävä oli myös sovittaa meidän syntimme ristinkuolemallaan. Ennen lähtöään takaisin Isän luo hän piti jäähyväispuheen, jossa hän lupasi Puolustajan, eli Pyhän Hengen meille. Tuo lupaus toteutui ensimmäisenä helluntaina.

Vaikka syntimme on jo sovitettu ristinpuulla, tarvitsemme vielä silti Pyhää Henkeä. Pyhä Henki luo meille uskon. Yksittäisten ihmisten uskosta syntyy suuri Kristuksen kirkko. Sitä uskoa saamme hoitaa ja varjella yhdessä seurakunnassa. Uskon lisäksi, puhumme Hengen hedelmistä. Niillä emme tarkoita omenia tai banaaneja, vaikka nekin toki kuuluvat Jumalan luomakuntaan. Hengen hedelmät ovat asioita jotka Pyhä Henki lahjoittaa. Niitä ovat rakkaus, ilo, rauha, kärsivällisyys, ystävällisyys, hyvyys, uskollisuus, lempeys ja itsehillintä.

Mitä Hengen lahjaa sinä eniten kaipaat tai tarvitset elämässäsi? Rakkautta? Iloa? Rauhaa? Kärsivällisyyttä? Ystävällisyyttä? Hyvyyttä? Uskollisuutta? Lempeyttä? Vai kenties itsehillintää?

Entä mitä voisit itse jakaa toisille? Mitä juuri sinä voisit lahjoittaa lähimmäisesellesi? Ensimmäinen helluntai on kristillisen kirkon syntymäpäivä. Kun Pyhä Henki vuodatettiin apostolien päälle, jokainen paikalla ollut kuuli evankeliumia julistettavan omalla kielellään. Se kertoi siitä, että evankeliumin ilosanoma kuuluu kaikille kansoille, se on meidän kaikkien yhteinen. Meidän tehtävämme on viedä sitä ilosanomaa eteenpäin teoin ja sanoin.

Kasteessa Pyhä Henki on aloittanut työnsä meissä. Se mahdollistaa sen, että voimme tehdä hyvää. Maailma kaipaa hyviä tekoja joka päivä, joka tunti ja joka minuutti. Sen voi nähdä median uutisissa, keskustelupalstojen vihapuheessa tai uupuneessa lähimmäisessä. Kristittyinä eläminen ei ole vain saamista vaan myös antamista. Pieniltä tuntuvat teot, kuten ystävän kuunteleminen, tuntemattomalle hymyileminen tai rukous voivat saada aikaan suuren

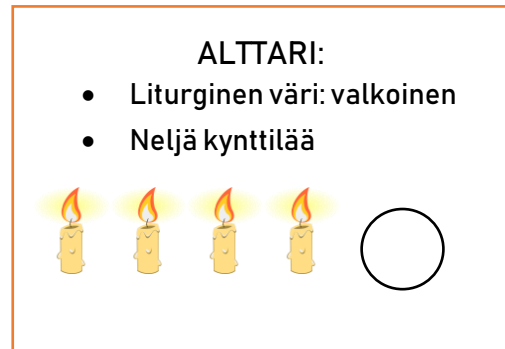
liikkeen maailmassa. Jeesus sanoi: " Olkaa rohkeat, älkää vaipuko epätoivoon". Meillä on tukenamme usko ja toivo kolmiyhteiseen Jumalaan. Sen lisäksi meillä on se fakta, että me voidaan tehdä muutosta. Me voidaan vaikuttaa maailman epäkohtiin, meidän ei tarvitse vaipua epätoivoon, koska me tiedämme, että me pystymme ja osaamme. Pyhä Henki antaa meille voimaa ja uskoa siihen.

Jäähyväispuheessaan Jeesus puhui myös rauhasta. Hänen mukaansa se rauha on erilainen kuin tämän maailman rauha. Usein jumalanpalveluksen päätteeksi pappi sanookin sanat "lähtekää rauhassa ja palvelkaa Herraa iloiten". Siinä rauhassa saamme kulkea ja palvella Herraa, vaikkemme tiedä mitä tulevaisuus tuo tullessaan. Voimme rauhassa luottaa siihen, että meidän rukouksemme kuullaan ja niihin vastataan - vaikka maailmassa ei aina siltä näyttäisikään.

MIKKELINPÄIVÄ

LAULUEHDOTUKSET:

- Virsi 136 Sinua enkeleistä
- Virsi 137 Armollaan Herra ennättää
- Virsi 949 Luoja enkeleineen
- Virsi 498 Nyt kulkee halki korpimaan
- Virsi 499 Jumalan kämmenellä
- NSV 2015: 11 Vierellä kulje
- NSV 2015: 71 Hän pitää meistä huolen
- NSV 2015: 101 Kuljeta ja johda
- NSV 2015: 106 Huokaus

I Lukukappale: 1. Moos. 28: 10-17

II Lukukappale: Ilm. 12: 7-12

NÄKÖKULMIA SAARNAN KIRJOITUKSEEN RIPPIKOULULAISTEN KANSSA:

- Jumalan luomistyö ei rajoitu vain meidän näkemäämme maailmaan. Enkelit ovat Jumalan luomia, näkymättömiä sanansaattajia ja ihmisten suojelijoita. Emme voi kuitenkaan sysätä kaikkea vastuuta elämänvalinnoistamme enkeleille. Jos kuulisit oman suojelusenkelisi äänen, mitä hän haluaisi sanoa sinulle? Miten hän neuvoisi sinua elämään?
- Mikkelinpäivä on enkelien ja lasten juhlapyhä, jolloin useissa seurakunnissa vietetään perhemessua. Jeesus asetti lapsen esikuvaksi aikuisille. Mitä opittavaa aikuisilla olisi lapsilta? Millainen olit itse lapsena: mikä oli lempipuuhaasi, missä vietit mieluiten aikaasi, ketä perheeseesi kuului? Mitä pelkäsit lapsena?

MIKKELINPÄIVÄN SAARNA: LUOTTAMUS JUMALAAAN

Evankeliumi: Matt. 18: 1-6 (7-9) 10

Opetuslapset tulivat Jeesuksen luo ja kysyivät: "Kuka on suurin taivasten valtakunnassa?"

Silloin Jeesus kutsui luokseen lapsen, asetti hänet heidän keskelleen ja sanoi:

"Totisesti: ellette käänny ja tule lasten kaltaisiksi, te ette pääse taivasten valtakuntaan. Se, joka nöyrtyy tämän lapsen kaltaiseksi, on suurin taivasten valtakunnassa. Ja joka minun nimessäni ottaa luokseen yhdenkin tällaisen lapsen, se ottaa luokseen minut. Mutta jos joku johdattaa lankeemukseen yhdenkin näistä vähäisistä,

jotka uskovat minuun, hänelle olisi parempi, että hänen kaulaansa pantaisiin myllynkivi ja hänet upotettaisiin meren syövytyteen.

(Voi tätä maailmaa ja sen viettelyksiä! Viettelysten täytyy kyllä tulla, mutta voi sitä ihmistä, jonka kautta ne tulevat! Jos kätesi tai jalkasi viettelee sinua, hakkaa se poikki ja heitä pois. Onhan parempi, että käsipuolena tai jalkapuolena pääset sisälle elämään, kuin että sinut molemmat kädet ja jalat tallella heitetään ikuiseen tuleen. Ja jos silmäsi viettelee sinua, repäise se irti ja heitä menemään. Onhan parempi, että silmäpuolena pääset sisälle elämään, kuin että sinut molemmat silmät tallella heitetään helvetin tuleen.)

Katsokaa, ettette halveksi yhtäkään näistä vähäisistä. Sillä minä sanon teille: heidän enkelinsä saavat taivaissa joka hetki katsella minun taivaallisen Isäni kasvoja.”

Mikkelinpäivän evankeliumin tekstissä opetuslapset kysyvät Jeesukselta kuka on taivasten valtakunnassa suurin. Jeesus ei vastaa tähän kysymykseen heti, vaan kutsuu luoksensa lapsen. ” Totisesti: ellette käänny ja tule lasten kaltaisiksi, te ette pääse taivasten valtakuntaan ” Jeesus sanoo. Jeesus kertoo, miten taivasten valtakuntaan ylipäättänsä pääsee. Kääntymällä lapsen kaltaiseksi.

Lapseksi kääntyminen sen konkreettisessa tarkoituksessa on tietenkin mahdotonta: ihminen on lapsi kerran, eikä voi uudelleen palata siihen. Kysymys kuuluukin: millainen on lapsi, tai lapsen kaltainen aikuinen?

Lapsi ei selviä yksin. Lapsi tarvitsee huolenpitoa, hoivaa ja lohduttavan sylin. Kristityt ovat Jumalan lapsia. Meikin tarvitsemme Isäämme Jumalaa ja hänen huolenpitoaan. Jumala tarjoaa meille lohdutusta ja turvaa. Mekään emme selviä ilman Jumalaa.

Huolenpidon lisäksi lapsi tarvitsee ravintoa: ruokaa ja vettä. Kristityt ovat saaneet oikeuden ja velvollisuuden viljellä ja varjella luomakuntaa. Luomakunnasta saamme ruumiillisen ravintomme, ja sielun ravinnon Sanasta ja Kristuksesta, elämän leivästä.

Vanhemmat huolehtivat lapsen puhtaudesta. Sen lisäksi, että itse lapsi on kylvetetty, vanhemmat huolehtivat, että lapsella on puhdas ympäristö ja lelut, joissa leikkiä. Myös Jumalan lapsina me tarvitsemme puhdistusta. Sen saamme pyhällä ehtoollisella Jeesuksen Kristuksen sovintoverestä.

Lapsi nauttii raittiista ilmasta, jossa on helppo hengittää. Kristitty hengittää Pyhää Henkeä taukoamatta.

Lapsi tarvitsee liikuntaa, jotta lihakset kehittyvät ja vahvistuvat. Lapsi nauttii liikkumisesta, sillä se tuo hänelle iloa ja uusia taitoja. Kristitty vahvistuu toiminnasta: rukous ja seurakuntayhteys vahvistavat kristityn uskoa, tukevat elämään Jumalan tahdon mukaan ja vahvistavat yhteyttä Jumalaan.

Usein aikuisilla on sellainen ajatus, että täytyy pärjätä itse. Etenkin meillä suomalaisilla se tuntuu olevan jonkinlainen kunniakysymys, että saavuttaa ja jaksaa kaiken itse. Aikuistumiseen liittyy omien mielipiteiden muodostaminen, itsensä etsiminen, itsenäistyminen vanhemmista ja muuttaminen pois kotoa, oman koulutuksen ja työn hankkiminen ja sitä mukaa oman elannon hankkiminen ja mahdollisesti perheen perustaminen. Ja se on ihan oikein, näin täytyykin tehdä. Mutta suhteessa Jumalaan meidän täytyykin käyttäytyä melkein päinvastoin: tulla lähemmäksi Jumalaa. Meidän ei tarvitse yrittää pärjätä ilman Jumalaa, koska Jumala haluaa olla meidän lähellämme ja huolehtia meistä.

Jeesus halusi meidän tulevan lapsen kaltaiseksi. Sillä Jeesus tarkoitti sitä, että meidän tulisi luottaa Jumalaan samoin, kuin lapsi luottaa vanhempiinsa. Mikkelinpäivää kutsutaan myös enkelien sunnuntaiksi. Jumala lähettänyt enkelinsä suojelemaan ja opastamaan meitä, jotta voisimme elää ja kulkea turvassa. Vastoinkäymisiä kohdatessamme kuitenkin vaadimme usein selitystä, sillä jokin tuntuu epäoikeudenmukaiselta. Siinäkin tilanteessa meiltä odotetaan luottamusta Jumalaan. Luottamus Jumalaan on sitä, että uskoo oikeuden toteutuvan, vaikka tietoa siitä ole. Luottamus on tunne siitä, että minua ei ole jätetty tai unohdettu.

PYHÄINPÄIVÄ

LAULUEHDOTUKSET:

- Virsi 140 Autuaita kaikki hengessänsä köyhät
- Virsi 143 Oi päivä suuri
- Virsi 145 Taivaassa, johon Jumala
- Virsi 517 Herra, kädelläsi
- Virsi 626 Tuolla taivaan asunnoissa
- NSV 2015: 32 Kahden maan kansalainen
- NSV 2015: 39 Yhtä

I Lukukappale: Jes. 60: 18–21

II Lukukappale: Ilm. 21: 1–4

NÄKÖKULMIA SAARNAN KIRJOITUKSEEN RIPPIKOULULAISTEN KANSSA:

- Mitä autuaaksijulistus kertoo Jumalan rakkaudesta ihmisiä kohtaan? Millainen taivastenvaltakunta on autuaaksijulistuksen perusteella?
- Pyhäinpäivä on kirkkovuoden viidenneksi suosituin pyhä. Silloin omaiset muistavat läheisiään, ja kirkoissa muistetaan kaikkia kuolleita seurakuntalaisia. Miksi pyhäinpäivä on niin suosittu ihmisten keskuudessa?

PYHÄINPÄIVÄN SAARNA

Evankeliumi: Matt. 5: 1–12

Nähdessään kansanjoukot Jeesus nousi vuorelle. Hän istuutui, ja opetuslapset tulivat hänen luokseen. Silloin hän alkoi puhua ja opetti heitä näin:

*”Autuaita ovat hengessään köyhät,
sillä heidän on taivasten valtakunta.*

*Autuaita murheelliset:
he saavat lohdutuksen.*

*Autuaita kärsivälliset:
he perivät maan.*

*Autuaita ne, joilla on vanhurskauden nälkä ja jano:
heidät ravitaan.*

*Autuaita ne, jotka toisia armahtavat:
heidät armahdetaan.*

*Autuaita puhdassydämiset:
he saavat nähdä Jumalan.*

Autuaita rauhantekijät:

he saavat Jumalan lapsen nimen.

Autuaita ovat ne, joita vanhurskauden vuoksi vainotaan:

heidän on taivasten valtakunta.

Autuaita olette te, kun teitä minun tähteni herjataan ja vainotaan ja kun teistä valheellisesti puhutaan kaikkea paha. Iloitkaa ja riemuitkaa, sillä palkka, jonka te taivaissa saatte, on suuri. Niinhän vainottiin profeettojakin, jotka elivät ennen teitä.”

Tämän päivän evankeliumiteksti on evankeliumista Matteuksen mukaan. Teksti tunnetaan nimellä autuaaksijulistus. Tämä autuaaksijulistus aloittaa Jeesuksen kuuluisan Vuorisaarnan. Jeesus nousi vuorelle saarnaamaan, sillä suuri joukko oli kerääntynyt kuulemaan Häntä. Vuorelta ihmiset näkivät ja kuulivat Jeesuksen paremmin. Ehkä osa heistä oli tullut paikalle uteliaisuudesta ja mielenkiinnosta, toiset epäillen, ja osa taas uskossa ja toivossa. Joka tapauksessa, Jeesuksen puhe oli suunnattu koko kansalle kuultavaksi.

Sana autuas tarkoittaa pelastettua, ikuisesti onnellista. Autuus on erityisesti uskonnollista iloa, sillä autuutta voi kokea Jumalan yhteydessä ja Jumalaan uskomalla. Jeesuksella oli valta julistaa ihmisiä autuaaksi, sillä hän oli Jumalan poika. Autuutta, eli ikuista onnellisuutta voi kokea vain yhteydessä Jumalaan, sillä vain Jumalalle ikuinen on mahdollista. Hetkenkin onnellisuus on arvokasta ja voi antaa voimaa kauaksikin aikaa, mutta Jumalan tarjoaman autuuden kanssa ei voi mikään kilpailla. Se on kuin alkuperäinen taideteos, josta voidaan tehdä satoja lähes identtisiä jäljitelmiä, ja kuitenkin alkuperäisen taiteilijan teos on aina arvokkain.

Jeesus julistaa puheessa autuaaksi hengessään köyhät, murheelliset, kärsivälliset, vanhurskaat, armahtavat, puhdassydämiset, rauhantekijät ja uskon takia vainotut. Käytännössä Jeesus siis julistaa kaikki seuraajansa autuaiksi – voimme varmasti jokainen samaistua hengessään köyhän, murheellisen, kärsivällisen, vanhurskaan, armahtavan, puhdassydämiset, rauhantekijän tai vainotun rooliin. Lopuksi Jeesus kehottaa iloitsemaan ja riemuitsemaan ja muistuttaa, että palkka jonka taivaassa saamme, on suuri.

Jeesuksen kehotus iloon ei suuntaudu menneeseen tai tulevaan, vaikkakin usein ajattelemme taivaan olevan tulevaisuudessa kuoleman jälkeen. Kehotus kohdistuu tähän hetkeen. Me saamme iloita jo nyt, sillä palkkio on tulossa. Jeesus on luvannut seuraajilleen paikan taivas-

ten valtakunnassa. Kaiken kurjuuden ja puuttenkin keskellä voimme jo iloita taivasten valtakunnan tulosta. Jeesuksen itse todistaa Jumalan valtakunnan olemassa olosta, ja häneen uskomalla me tulemme osallisiksi hänen tekemästään sovitustyöstä. Saamme siis iloita, sillä niin kuin päivän evankeliumissa sanotaan, palkka jonka taivaassa saamme, on suuri.

Pyhäinpäivä on yhdistelmä kahdesta juhlasta: silloin muistetaan kirkon pyhiä sekä uskovia vainajia. Pyhäinpäivänä usein muistetaan jo kuolleita lähimmäisiä esimerkiksi viemällä kynttilä tai kukkia haudalle. Pyhiä eivät ole vain kuolleet kristityt, vaan kaikki Kristuksen seuraajat. Muistamalla, kuinka pyhiä jo ennen meitä vainottiin, saamme rohkeutta tänäkin aikana – emme ole yksin tämänkään asian kanssa. Kaikki kristityt ovat yhtä, niin elävät ja kuolleet. Pyhäinpäivä muistuttaa meitä siitä, että Jumala valtakunta on taivaassa ja maan päällä. Olemme autuaita, ikuisesti onnellisia, kun saamme elää ja kuolla uskossa Kristukseen.

TUOMIOSUNNUNTAI

LAULUEHDOTUKSET:

- Virsi 154 Jo nouskaa, kristityt, valvokaa
- Virsi 161 Vain hetki, Herra kaataa
- Virsi 162 Kristus-kuningas
- Virsi 306 Jeesus, kruunun kirkkaan
- Virsi 329 Kiitos nyt Herran
- NSV 2015: 7 Laula ihmisille
- NSV 2015: 80 Rauhanruhtinas

ALTARI:

- Liturginen väri: vihreä
- Kaksi kynttilää

I Lukukappale: Dan. 12: 1-3

II Lukukappale: Ilm. 20: 11-21: 1

NÄKÖKULMIA SAARNAN KIRJOITUKSEEN RIPPIKOULULAISTEN KANSSA:

- Tuomiosunnuntaita kutsutaan myös Kristuksen kuninkuuden sunnuntaiksi. Kristus on kaikkeuden ja kaikkien Herra, joka viimeisellä tuomiolla tuomitsee ihmisä kadotukseen tai pelastukseen. Kumman Jeesus tuomitsee pahemmaksi synniksi, teon vai tekemättä jättämisen? Miksi ihminen ei osaa olla tekemättä syntiä?
- Miten hätä ja kärsimys näkyvät maailmassa? Miten yksittäinen ihminen voi vastata maailman hätään? Voiko ihminen auttaa kaikkia?

TUOMIOSUNNUNTAI SAARNA

Matt. 25: 31-46

Jeesus sanoi opetuslapsille:

"Kun Ihmisen Poika tulee kirkkaudessaan kaikkien enkeliensä kanssa, hän istuu kirkkautensa valtaistuimelle. Kaikki kansat kootaan hänen eteensä, ja hän erottaa ihmiset toisistaan, niin kuin paimen erottaa lampaat vuohista. Hän asettaa lampaat oikealle ja vuohet vasemmalle puolelleen. Sitten kuningas sanoo oikealla puolellaan oleville: 'Tulkaa tänne, te Isäni siunaamat. Te saatte nyt periä valtakunnan, joka on ollut valmiina teitä varten maailman luomisesta asti. Minun oli nälkä, ja te annoitte minulle ruokaa. Minun oli jano, ja te annoitte minulle juotavaa. Minä olin koditon, ja te otitte minut luoksenne. Minä olin alasti, ja te vaatetitte minut. Minä olin sairas, ja te kävitte minua katsomassa. Minä olin vankilassa, ja te tulitte minun luokseni.'

Silloin vanhurskaat vastaavat hänelle: 'Herra, milloin me näimme sinut nälissäsi ja annoimme sinulle ruokaa, tai janoissasi ja annoimme sinulle juotavaa? Milloin me näimme sinut kodittomana ja otimme sinut luok-

semme, tai alasti ja vaatetimme sinut? Milloin me näimme sinut sairaana tai vankilassa ja kävimme sinun luonasi?’ Kuningas vastaa heille: ‘Totisesti: kaiken, minkä te olette tehneet yhdelle näistä vähäisimmistä veljistäni, sen te olette tehneet minulle.’

Sitten hän sanoo vasemmalla puolellaan oleville: ‘Menkää pois minun luotani, te kirotut, ikuiseen tuleen, joka on varattu Saatanalle ja hänen enkeleilleen. Minun oli nälkä, mutta te ette antaneet minulle ruokaa. Minun oli jano, mutta te ette antaneet minulle juotavaa. Minä olin koditon, mutta te ette ottaneet minua luoksenne. Minä olin alasti, mutta te ette vaatettaneet minua. Minä olin sairas ja vankilassa, mutta te ette käyneet minua katso-massa.’

Silloin nämäkin kysyvät: ‘Herra, milloin me näimme sinut nälissäsi tai janoissasi, kodittomana tai alasti, tai sairaana tai vankilassa, emmekä auttaneet sinua?’ Silloin hän vastaa heille: ‘Totisesti: kaiken, minkä te olette jättäneet tekemättä yhdelle näistä vähäisimmistä, sen te olette jättäneet tekemättä minulle.’

Ja niin he lähtevät, toiset iankaikkiseen rangaistukseen, mutta vanhurskaat iankaikkiseen elämään.”

Tämän päivän evankeliumiteksti on Jeesuksen viimeisestä opetuspuheesta opetuslapsille.

Siinä Hän puhuu opetuslapsille viimeisestä tuomiosta. Tuomarina toimii itse Jeesus. Hän ko-koaa kaikki kansat ja erottaa ihmiset toisistaan, toiset oikealle puolelle ja toiset vasemmalle puolelle. Oikealle puolelle kerätään siunatut, jotka perivät valtakunnan ja vasemmalle puolelle ikuiseen tuleen kirotut. Evankeliumissa Jeesus ei kerro antavansa tuomioita mielivaltaisesti, vaan perustelee tuomiot kansiolle: ne jotka perivät valtakunnan, ovat hoitaneet Jeesuksen nälkää, janoa, kodittomuutta, köyhyyttä, sairautta ja vankeutta. Kun kansat hämmästyneenä kysyvät milloin ovat näin toimineet, Jeesus toteaa ”Totisesti, kaiken, minkä olette tehneet yhdelle näistä vähäisimmistä veljistäni, sen te olette tehneet minulle”. Samoilla perusteilla Jeesus tuomitsee ja vastaa vasemman puolen kirotuille.

Kristus ei tuomitse ylhäältä vaan alhaalta päin. Tuomioissaan Jeesus asettuu jokaisen vähäisen ihmisen asemaan. Jeesus on elänyt ihmisen elämän ja tietää, mitä nälkä, jano, kodittomuus, köyhyys, sairaus ja vankeus on. Tuomiossaan Jeesus ei kiinnitä huomiota siihen, miten kansat ovat toimineet suuruutta kohtaan vaan nimenomaan siihen, miten he ovat vastanneet heikoimpien hätään.

Kristityn elämä on yhdenlaista vaellusta, jonka päämääränä on Jumalan valtakunta. Jeesuksen ylösnousemus ja sovitustyö ovat uskomme keskeinen sanoma, mutta ne eivät anna meille vapautta omasta vastuustamme. Vaikka Jeesus on voittanut pahan vallan, meillä on vielä tehtävä maan päällä. Tehtävämme on elää kristillistä elämää Jumalan tahdon mukaan.

Mistä ihminen tietää, miten täällä tulisi elää?

Rakkauden kaksoiskäskyyn on tiivistetty Jumalan laki: Rakasta Jumalaa yli kaiken ja lähimmäistäsi niin kuin itseäsi. Usko Jumalaan on Jumalan rakastamista. Se on elävää uskoa, joka synnyttää liikettä: ajatuksia, tunteita, tekoja ja sanoja. Usko saatetaan mieltää hyvin henkilökohtaiseksi, ihmisen omaksi asiaksi, mutta uskon tulisi näkyä juuri siinä, miten me suhtaudumme lähimmäisiimme. Lähimmäisiämme eivät ole vain omaan yhteisöömme, kuten seurakuntaan, kirkkoon tai valtioon kuuluvat, vaan kaikki apua tarvitsevat. Lähimmäisen rakastaminen on silmien avaamista ja käsien ojentamista hädässä olevalle.

Jeesus on näyttänyt meille elämällään ja toiminnallaan esimerkkiä. Ihmeteoilla ja vertauksilla Jeesus on vastannut heikoimpien hätään. Jeesus ruokki nälkäisiä kansanjoukkoja, paransi sairaita, armahti tuomittuja ja lohdutti murheellisia. Kristus on itse näyttänyt meille sellaisen ihmiselämän, mihin meidän tulisi tässä ajassa pyrkiä. Teoillamme ja tekemättä jättämisillemme on vielä merkitystä.

K Kristus näkyy meissä itsessämme hyvinä tekoina. Muissa ihmisissä Jeesus näkyy kärsimyksessä ja hädässä. ”Totisesti, kaiken, minkä olette tehneet yhdelle näsitä vähäisimmistä veljistäni, sen te olette tehneet minulle”. Avain hyvään elämään on Jeesus itse.

ERILAISET TOTEUTUKSET

Vaikka jumalanpalvelukselle on oma kaavansa, voi siihen silti saada vaihtelua erilaisista teemoista. Tarkkaan harkittu teema voi tukea jumalanpalveluksen aihetta ja koko leiripäivän opetuksia. Seuraavaksi esitellään muutamia esimerkkejä teemajumalanpalveluksista.

Luonto on suomalaisten ylpeyden aihe ja lähellä sydäntä. Se voi toimia myös jumalanpalveluksen teemana, tukien esimerkiksi helluntain sanomaa ja luomisteeman opetuksia. Jumalanpalvelus voidaan viedä luontoon tai luonto voidaan tuoda jumalanpalvelukseen. Luonnonmateriaalien ja luontoteeman hyödyntäminen esimerkiksi alttaritaulussa, rukouksessa, musiikissa ja saarnassa voi konkretisoida Jumalan jatkuvaa läsnäoloa ja luomisen ihmeitä. Lisäksi luonto tarjoaa lukemattomia valmiita alttaritauluja: vesistöjen rannat, metsät, pellot ja taivas kertovat siitä, että Jumalan luominen jatkuu yhä.

Jos luonto on lähellä suomalaisia, niin on myös **hiljaisuus**. Meille suomalaisille ei ole haaste istua samassa kahvipöydässä täydessä hiljaisuudessa. Jumalanpalveluksen toteuttaminen hiljaisuudessa ei tarkoita musiikin ja Sanan hiljentymistä vaan jokaisen omaa, henkilökohtaista hiljentymistä ja rauhan etsimistä. Hiljaisuudessakin voi kuulla Jumalan puhuttelevan. Keskittyminen ja syventyminen synninpäästöön, uskontunnustukseen, virsiin ja rukouksiin liittyminen hiljaa omassa mielessään voi olla jopa helpompaa hiljaisuudessa. Jumala voimaannuttaa ihmistä monin tavoin. Leirin vilinän ja vilskeen keskellä voimaannuttaminen voi tapahtua hetken rauhallisuudessa.

Puhuttujen sanojen lisäksi Jumala on luonut ihmiselle kyvyn viestiä elein, ilmein ja liikkein, sekä kyvyn ymmärtää niitä toisissa ihmisissä. Koko jumalanpalvelus voidaan toteuttaa **pantomiiminä**, tai vain tiettyt osat. Pantomiimijumalanpalveluksen suunnitteluun vaaditaan aikaa ja vaivaa. Jos ajatus tuntuu liian hullulta, voi rukoukset ja tekstit vaikkapa heijastaa näkyville. Jos liike yhdistetään puhuttuun sanaan, voidaan viettää **liikunnallista** jumalanpalvelusta. Rukous Jumalalle lähtee sydämeistä. Sieltä lähtee myös liike lihaksiimme!

Musiikki on jo oleellinen osa Jumalanpalvelusta ja kaikkea hengellistä elämää. Musiikki viestittää rukousta, kiitosta, ylistystä, katumusta, toivoa, surua ja riemua. Musiikkia voi yhdistää lähes kaikkiin jumalanpalveluksen osiin. Mutta millaista musiikkia? Röpötäänkö saarnassa, rokataan ylistäen, popitetaan virsiä vai kuunnellaanko kuoron psalmilaulantaa?

Kun jumalanpalvelus toteutetaan jollain temalla, tavoiteena on aina evankeliumin ja pyhyiden kokeminen uudessa ympäristössä eri näkökulmasta – Jumalalla ei ole rajoja, minne Hän ei yltäisi.

